

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Cruce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Liber Secundus Noctis Obscuræ In Quo De Intimiori Purgatione, quæ est
secunda Spiritus Nox, disseritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

LIBER SECVNDVS

NOCTIS OBSCVRÆ
IN QVO DE INTIMIORI PUR-
gatione, qua est secunda Spiritus Nox, dif-
feritur.

CAPVT I.

Secunda noctis spiritus tractatio inchoatur. Et
quoniam illa tempore incipiat, edo-
cet.

NIMAM, quam Deus ad vl-
teriora promoturus dedu-
cturusque est, non statim ac
illa ex primæ purgationis
noctisque sensus ariditati-
bus & tribulationibus egreditur in amo-
ris vnione collocat; imò potius multum
temporis multique anni effluere solent, in
quibus egressa anima ab incipientium
statu sese in proficientium exercet. In quo
(illius instar qui ex aliquo tenebroso
ergastulo euasit) multo maiori cum lati-
tudine, satisfactioneque in rebus diui-
nis viuunt, copiosioribusque ac magis in-
ternis persequitur delitijs, quam fuerint
illæ quas ab initio, antequam dictam in-
trasset noctem, degustabat, neciam ha-
bet imaginationem potentiasque dis-
cursus, spiritualique cogitationi uti so-
lebat alligatas, nullo siquidem nego-
tio confestim in suo spiritu serenam ad-
modum, amorosamque reperit con-
templationem, spiritualemque suauita-

tem absque discursu labore. Licet, cum
nondum sit omnino perfecta animæ
purgatio; (deest enim præcipua illius
pars, spiritus videlicet purgatio, sine
qua, propter communicationem, quæ
vni parti cū altera intercedit, cum sint vnū
dūtaxat suppositum; nec sensitiua purga-
tio quāuis rigidissima fuerit, perfecta ab-
solutaque remanet) nunquā illi aliquæ ari-
ditates, tenebræ, & angustia interdū mul-
to præteritis intēstiores perpetiēda de sint,
quæ sunt veluti prælagia & venturæ spiri-
tus noctis nuncijs, quamuis angustia ari-
ditatesque huiusmodi, non adeò diu-
turnæ sint, quemadmodum nox ipsa
quam expectat, futura est. Elapsis enim
aliquibus temporis, intervallis vel die-
bus, quibus nox hæc vel tempestas du-
rat, redit iterum illi solita sua sereni-
tas, hacque ratione repurgat DVS a-
liquas animas, quæ non adeò sublimem
amoris gradum, quemadmodum alia,
conscensuræ sunt, intercalatis eas tem-
poribus in nocte ista contemplationis
vel spiritualis purgationis collocando,
crebro illis iam oriri solem, iam occi-
dere faciēdo; ut illud quod dicit Da-
uid adimpleatur: *Mittit crystallum suum,*
hoc

Ps. 47. 57

B.
annis
Cruce

per
ystica
NVT
120

hoc est, contemplationem) sicut buccellas. Quinquam huiusmodi contemplationis obicitur buccellæ nequaquam adeo sint intentæ, sicuti horribilis illa contemplationis nox, de qua sumus aucturi, inquam consulto conijcit Deus animam ut eam ad diuinam deducat vnionem.

Hæc igitur suauitas gustusque interior (quem assuuentius faciliusque in suo spiritu reperire & experiri diximus proficientes istos) multo copiosius illis comunicatur, quam antea, qui etiam inde magis in sensum, quam ante sensibilem istam purgationem consueuerat, redundat. Cum enim sensus purior iam sit & defæciator, multo facilius valet suo modo, spiritus suauitates degustare. Et quoniam sensitua hæc animæ portio est tandem infirma, & fortium spiritus rerum incapax, hioc est, quod huiusmodi proficientes, propter communicationem istam spirituales quæ sensitivæ parti fit, multas in ea imbecillitates, dampna, stomachique debilitates patiantur, & consequenter etiam spiritus laborem. Ut enim Sapiens ait.

Sap. 9. 25.

Corpus quod corrumpitur, aggrauat animam. Inde etiam prouenit, communicationes istorum, nec esse posse admodum validas, nec valde intensas, nec denique multum spirituales, cuiusmodi ad Diuinam cum Deo vnionem requiruntur, idque ob sensualitatis, quæ illarum etiam fit particeps, infirmitatem corruptionemque.

Atque hinc originem sumunt raptus & extases ossumque diuisiones, quæ tunc semper eueniunt, cum communicationes non purè sunt spirituales (hoc est,) non soli spiritui factæ, cuiusmodi sunt perfectorum, iam secunda spiritus nocte repurgatorum, in quibus cessant, iâ raptus isti corporisque tormenta, qui iam spiritus libertate absque sensus obnubilatione alienationeque perfruuntur. Vt verò ma-

*Imperfectioris stans
cognoscitur
raptus
etc.*

nifestè constet, quam necessarium sit huiusmodi proficientibus noctem istam spiritus ingredi nonnullas hoc loco imperfectiones periculaque quibus tenentur adnotabimus.

CAPVT II.

De nonnullis quibus proficientes isti tenentur, imperfectionibus.

DVos imperfectionum modos habet isti proficientes, quædam habituales sunt, quædam verò actuales. Habituales sunt, affectus habitualesque imperfecti, quæ radicem iustar, in spiritu adhuc remanent, quo sensus purgatio pertingere nequit. Inter purgationes enim istas idem discrimen repetitur, quod inter refectionem rami vel radicis euulsionem, vel certe inter recentis maculæ, vel iam inueteratæ admodum ac tenaciter inherens abolitionem. Quemadmodum enim monuimus, sensus purgatio, ianua dumtaxat est, principiumque contemplationis illius quæ est spiritus, portusque ad sensum spiritui accommodandum, quam ad viuendum Deo spiritum deseruit. Remanent tamen nihilò secius in spiritu veteris hominis maculæ, quamuis illi aliter esse videatur, nec eas agnoscat, que nisi smigmate fortique purgationis noctis huius inuio eluantur, nequibit spiritus ad diuinæ vnionis puritatem peruenire.

Hebetudinem quoque mentis radice temque naturalem quam quilibet homo per originale peccatum incurrit, nec non distractionem, & extrouersionem spiritus, homines isti patiuntur: quam illo sterri, clarificari, recolligique penitus, ac noctis illius angustijs, expedit. Habitualibus imperfectionibus istis, vniuersi qui proficientium

cientiam status limites, non transierunt, obnoxii sunt: quæ cum perfecto vnionis per amorem cum Deo statu consistere nequeunt.

In actuales porrò imperfectiones, non omnes eodem labuntur modo: quidam tamen cū ista spiritualia bona adeo extrinsecus habeant, adeoque sint sensibus in promptu, & obuia, in nonnulla labuntur inconuenientia, periculaque, de quibus à principio sumus locuti. Cum præsertim ipsi, tam assilenter tantas sensus spiritusque communicationes & apprehensiones reperiunt, in quibus crebro imaginarias spiritualesque visiones conspiciunt; (cuncta siquidem hæc cum alijs dulcibus sentimentis multis in hoc statu eueniunt; quibus etiam in rebus dæmon, propriaque phantasia sæpissimè animæ insidias struunt & illudunt.) Cum enim cum tanta suauitate soleat dæmon diuinas apprehensiones vel sentimenta animæ suggerere, & imprimere, facillimè illam reddit stupidam, & fallit, dum ipsa non habet cautelam ad sese resignandum, fortiterque vniuersis istis visionibus & sentimentis repugnandum. Hoc enim loco facit huiusmodi homines dæmon multas visiones vanas, Prophetialesque falsas credere, facitque eos præsumere & arbitrari, Deum sanctosque secum colloquia miscere; crebro tamen propria phantasia fidei adhibent. Hic etiam solent eos dæmon superbia præsumptioneque replere, vnde & vanitate arrogantiaque; illi permittunt se in exterioribus actionibus quæ sanctitatis speciem præferunt, cuiusmodi sunt raptus aliaque apparatus videri. Fiunt etiam audaces, parumque cum Deo verecundi, sancti timorem, qui clavis est custodique omnium virtutum amittendo; adeoque multiplicibus falsitatibus ac deceptionibus solent nonnulli istorum irrecitari, & tantopere in illis indu-

rati & veterascere, vt eorum ad purum virtutis iter verumque spiritum reductio & regressus sit vehementer dubius & incertus. In quas calamitates miseriasque idcirco prolabantur, quia cum in via spirituali progressum facere inciperent, nimia cum securitate, apprehensionibus sentimentisque spiritualibus, inhiarunt ac adhæserunt.

Tot tantaque de imperfectionibus istorum, & quare magis sint alijs incurabiles, eò quod eas magis spirituales reputent prioribus, dicenda superessent; vt ab hac tractatione supersedere statuerim. Illud duntaxat vt necessitatem spiritualis notitias (quæ est purgatio illius qui ad vltiora transiturus est) fundatè demonstrarem, assero, nullum istorum proficientium, quantumuis sese strenuè gesserit reperiri, qui ad minus non multis huiusmodi naturalibus affectibus imperfectisque habitibus scateat, quos necessario prius purificandos asseruimus, quam ad diuinam transeat vnionem. Et præterea memoria retinendum est illud, quod superius docuimus, nimirum quod quoniam inferior hominis portio adhuc particeps est spiritualium istarum communicationum, non posse eas adeo esse intensas, puras, & fortes, quemadmodum ad præfatam requiruntur vnionem, quamobrem vt ad illam perueniat anima, expedit ei secundam spiritus noctem ingredi, in qua sensu ac spiritu ab omnibus apprehensionibus delectationibusque istis perfecte denudato; facient illam in obscura puraque fide incedere, quæ proprium adæquatumque medium est, per quod anima vnitur Deo, iuxta id quod per Oseam dicitur, *Sponsabo te mihi* (hoc est, vniam te mihi) *in fide.*

Osee 2.
n. 20.

FF

CA-

B.
annis
Cruce

pera
ystica
NVI
120

CAPVT III.

Annosatio pro eorum qua sequuntur intelligentia.

Iam itaque proficientes isti tempore præterito, dulces istas communicationes experti sunt; vt hac ratione sensitua hominis portio, spiritali suauitate quæ in eam ex spiritu defluebat attracta & illecta, se spiritui attemperatæ, & cum eo simul conspiraret, eodem vtraque parte (quamuis vnaquaque suo modo) spiritali cibo, & in vna eademque vnus solius suppositi & subiecti lance, vefcente; vt hoc modo portiones istæ aliqua ratione vnæ, inuicemque consentientes, ad asperam duramque spiritus quæ illis imminet purgationem sustinendam, in qua duæ istæ animæ partes spiritalis videlicet & sensitua, perfectè repurgari debent sint dispositæ: vna siquidem pars, nunquam exactè purgatur absque alia: fortis enim & valida sensus purgatio tunc fit, quando serio spiritalis purgatio inchoatur. Vnde nox sensus, de qua sumus locuti, potius reformatio quadam appetitusq; refractio, quam purgatio appellari potest, & debet. Cuius rei ea est ratio, quia vniuersæ sensitua partis imperfectiones, & deordinationes, vim radicemque suam in spiritu de fixam habent, atque ita quamdiu habitus mali rebellionesque & deordinationes illius non repurgantur, nequeunt vtraque partes perfectè repurgari. Vnde in nocte hac quæ iam sequitur, ambæ simul partes repurgantur, hic quippe est scopus finisque, ob quem sensitua partem per primæ noctis reformationem transisse expediebat, ac ad tranquillitatem ex ea ortam peruenisse, vt coniunctis cum spiritu virtus

Cur nunquam perfectè sensitua partis purgatio absq; purgatione spiritali.

quadam ratione repurgentur, maiorque cum fortitudine spiritalis noctis angustias patiantur, quæ ceterè fortitudo ad purgationem adeo duram ac seueram omnino necessaria est. Nisi enim inferioris partis debilitas fuisset reformatæ, viresque ac robur in Deo per dulcem iucundamq; cum eo conuersationem, qua postmodum fruita est, acquisiuisset, nec vires, nec dispositionem ad eam sustinendam natura habuisset.

Vnde etiã agendi operandiq; modus, quo proficientes isti cum Deo vtuntur vilis admodũ abiectusq; est, eo quod spiritus aurum, nondum repurgatum habeat & illustratum; quam ob causam adhuc de Deo cogitant sicut paruuli, & loquuntur vt paruuli, & sentiunt sapiuntque vt paruuli (quemadmodum sanctus Paulus ait) *Cum esset paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus; eo quod ad perfectionem, quæ est vnio amoris cum Deo, nondum peruenisset, cuius vnionis interuentu, iam vlt adolentia patrant suo spiritu opera, cum eorum opera ac potentia diuinæ potius sint quam humane, quemadmodum postea dicitur: cumque velit eos Deus re ipsa veteri ipsorum homine exuere, noouoque qui secundum Deum creatus est in nouitate sensus induere, sicut loquitur Apostolus: Et induite nouum hominem qui secundum Deum creatus est. Et alibi. Reformamini in nouitate sensus vestri, expoliat denudatque illorum potentias & affectiones, nec non tam spirituales, quam sensibiles, tam interiores, quæ exteriores sensus, intellectum in obscuritate, voluntatemque in ariditate, & memoriam in vacuitate relinquendo, affectus quoque animæ in summa afflictione, amaritudine, & angustia deferendo, sensu eam gustuque quem prius in spiritalibus bonis percipiebat, priuandus*

1. Cor. 13. Cum esset paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus; eo quod ad perfectionem, quæ est vnio amoris cum Deo, nondum peruenisset, cuius vnionis interuentu, iam vlt adolentia patrant suo spiritu opera, cum eorum opera ac potentia diuinæ potius sint quam humane, quemadmodum postea dicitur: cumque velit eos Deus re ipsa veteri ipsorum homine exuere, noouoque qui secundum Deum creatus est in nouitate sensus induere, sicut loquitur Apostolus: Et induite nouum hominem qui secundum Deum creatus est. Et alibi. Reformamini in nouitate sensus vestri, expoliat denudatque illorum potentias & affectiones, nec non tam spirituales, quam sensibiles, tam interiores, quæ exteriores sensus, intellectum in obscuritate, voluntatemque in ariditate, & memoriam in vacuitate relinquendo, affectus quoque animæ in summa afflictione, amaritudine, & angustia deferendo, sensu eam gustuque quem prius in spiritalibus bonis percipiebat, priuandus

do: ut priuatio hæc, sic vnus ex principijs, quæ in spiritu requiruntur, ad spiritualis formæ spiritus introductionem, vniuersionemque quæ forma, est vnio amoris. Quæ omnia operatur Deus in ea, media quadam pura & obscura contemplatione, quemadmodum rem hanc ipsa anima primo cantu significat. Qui quidem cantus, quamuis primæ noctis sensus initio fuerit explicatus: maximè tamen illum intelligit anima de ista secunda spiritus nocte, eo quod hæc sit præcipua animæ ipsius purificatio. Quare etiam in hoc sensu eum adducemus iterumque hoc loco dilucidabimus.

CAPVT IV.

*Primus proponitur Cantus
& explicatur.*

CANCION I.

*EN vna nocte escura,
Con ansias en amores inflamada,
O dicha ventura,
Sali sin ser notada,
Estando yami casa sosegada.*

SENSVS.

*Q*uadam Nocte Obscura
Anxijs amoribus inflamata
Oportem fortunatam
Exitu, nec sui obseruata
Cum esset iam domus mea tranquillata.

A Cæpiendo nunc hunc cantum de purgatione, contemplatione, nuditate, vel spiritus paupertate (omnia siquidem hæc idem ferè hoc loco significant) possumus illum hac ratione explanare, ac si actum diceret. In paupertate nullique animæ meæ apprehensionem innixa, hoc est,

in intellectus mei obscuritate & voluntatis meæ pressura ac memoriæ meæ angustia & afflictione, in obscuritate me ipsam in fide pura relinquendo (quæ est nox obscura dictis naturalibus potentijs) voluntate sola doloribus ac afflictionibus amorisque Dei anxietatibus, affecta, à me ipsa, hoc est à meo humili abiectoque intelligendi modo, à mea imbecilliamandiratione, & à meo parco paupereque; Deum gustandi modo, egressa sum, absque eo quod à sensualitate & dæmone præpediret. Quæ certè res magnæ mihi fuit felicitatis ac fortunæ; statim enim ac animæ meæ potètijs, passiones & affectus quibus viliter de Deo sentiebam parceque; eo fruebar, annihilauit & tranquillauit, à præfata vili, parcaque conuersatione & operatione mea, ad operationem conuersationemque diuinam transiui: hoc est, intellectus meus à se egressus, ex humano in diuinum trāsijt; siquidem vniendo me media purgatione ista Deo, non iam amplius limitato parcoque sicuti prius modo intelligo; sed per sapientiam diuinam, cui me vniui. Voluntas quoque mea à se ipsa egressa, facta est diuina: quoniam diuino amoris vnita non amplius viribus vigoreque pristino, sed viribus puritateque; spiritus diuini amat. Atque ita voluntas non amplius humano modo circa Deum operatur: & eodem omnino modo, memoria iam in æternas gloriæ apprehensiones transmutata est. Et denique vniuersæ vires affectulque animæ nocte ista purgationeque veteris hominis interueniente renouantur, & in temperamentum deliciasque diuinas conuertuntur.

CAPVT V.

Primus proponitur versus, demonstrarique incipit, qualiter obscura hæc contemplatio, non solum nox sit anima, sed etiam pœna & tormentum.

Ff 2

Qua

B.
annis
Cruce

pera
ystica

NVI

120

Quid sit
nox spiri-
tus obscu-
ra.

Quadam nocte obscura.

NOx hæc obscura, est quidam Dei in animã influxus, qui eam ab ipsius ignorantij & imperfectiõibus habitibus, naturalibus, & spiritualibus repurgat, quem influxum contemplatiui infusam cõtemplationem, vel mysticam theologiam appellant: in qua secretè docet Deus animam, eamque in amoris perfectione instruit, nihil ipsa ex sua parte præstante, sed amorosè duntaxat ad Deum attendente, illum què audiente, ac lucem suam excipiente, nec tamen qualiter ista contemplatio fiat intelligente. Sapientia enim Dei amorosa est illa quæ in anima peculiare producit esse & disponit quippe eam purgatione, & illuminatione ad vnionem amoris cum Deo, vnde eadem amorosa sapientia quæ spiritus beatos purgat dum illuminat est illa, quæ hic quoque purgat illuminatq; animam.

At dubium hic exoritur cur diuinum lumen quod (vti diximus) animam à suis ignorantij purgat ac illuminat, vocet hoc loco animam noctem obscuram? Cui dubio sic respondeo, duas ob causas sapientiam istam diuinam, non noctem duntaxat & tenebram esse animæ, vt etiam pœnam & tormentum: Prima est, propter sapientiæ diuinæ sublimitatem, talentum, capacitatemque animæ excellentem, atque hæc ratio est illi tenebra. Secunda causa propter ipsius animæ vilitatem impuritatemque: & hoc modo infert illi pœnam & afflictionem, & etiam est ei obscura.

Vt primam causam demonstrarem, necessarium est quãdam Philosophi doctrinam supponere dicentis, quod quo res diuinæ clariores in se sunt & manifestiores, eò sunt animæ naturaliter obscuriores & occultiores. Quemadmodum lux quod clarior splendidiorque est, eò magis

cæcat obscuratque nocturæ pupillam, & quo quis fixius intuetur solem, eò maiores tenebras in potentia visua patitur, imò illa ob lucis excessum & suam debilitatem priuatur. Vnde quando diuina hæc contemplationis lux animam nondum omnino illuminatam ingreditur, tenebras illi spirituales offundit, modoque intelligendi naturali eam priuat; Atque hæc ob causam S. Dionysius & alij theologi mystici, contemplationem hanc infusam, radium tenebræ appellant, pro anima videlicet non illuminata nec repurgata, siquidem magnitudine lucis cõtemplationis huius, vis naturalis intellectuua superatur & extinguitur. Quamobrem etiam David dixit. *Nubes & caligo in circuitu eius* (id est, Dei) non quod si res ipsa in se spectetur, ita sit; sed nostrorum intellectuum debilitatem respectu, qui a deo imensa luce cæcantur & obfuscantur, sublimitatem tantam nequaquam attingendo. Et propterea idè David rem hanc declarans ait: *Præ fulgore in conspectu eius nubes transierunt*, inter Deum nimirum & nostrum intellectum. Atque hæc est ratio, cur Deus splendenti isto arcana sapientiæ suæ radio animam nondum transformatam transuerberans, obscuras ei in intellectu causet tenebras.

Quod autem obscura hæc contemplatio sit etiam animæ in istis principijs molesta, & pœnalis, manifestè patet: cum enim diuina hæc, & infusa contemplatio, multis & præstantissimis referta sit bonis; anima autem illa recipiens, eò quod purgata non sit, multis icateat miserij: hinc prouenit, vt ex eo quod duo contraria in vno eodemque subiecto consistere non valeant, anima necessario pati affligique debeat, cum ipsa sit subiectum in quo duo ista contraria, reperientur secum inuicem, propter purgationem impet-

Contem-
platio hæc
non solum
est obscura
anima
nox, sed et
in tormen-
tum.

imperfectiōum animæ, quæ per istam contemplationem perficitur pugnantiâ. Quam rem hac ratione, inductione probabimus.

Et quidem quantum ad primum spectat, quod nimirum contemplatio hæc ob suam eminentem claritatem & præstantiam, pœnam animæ inferat certum est. Lux enim & sapientia contemplationis huius, clarissima purissimaque est, anima autem quam ipsa ferit irradiatque obscura & impura. Hinc est ut dum eam recipit non mediocriter affligatur, quemadmodum oculi pravis infecti humoribus, & impuri, splendenti luce irradiati cruciantur. Hæc autem animæ pœna, ob ipsius impuritatem, est profectò ingens, quando nimirum serio est ab ista luce diuina transuerberata & irradiata. Quando enim lux hæc pura ferit animam, ad impuritatem ab ea profligandam, aded se anima impuram miserabilemque sentit, ut Deum sibi esse contrarium, seque vicissim Deo arbitretur. Quæ restantium illi doloris & afflictionis infert, ut hic videatur ei, se à Deo profectò abiectam & repudiatam. Vna ex afflictionibus quæ magis vexabat Iobam quando illum Deus in nocte ista exercebat hæcerat, ut ipse ait. *Quare posuisti me contrarium tibi & factus sum mihi inimicus ipsi grauius?* Videndo quippe & clarè in hoc statu, media serena ista, puraque luce (quamuis obscure) suam impuritatem agnoscendo anima, perspicue se Deo, creaturisque omnibus indignam intelligit. Et quod amplius illam torquet est, quia nunquam se eo dignam futuram, inique se bonorum suorum iacturam fecisse formidat. Quod ex profunda mentis in propria cognitione propriorumque malorum ac miseriarum sensus demeritione nascitur. In hoc siquidem statu, vitiorum eius miserias diuina hæc & obscura nox

palam & dilucide ei patefacit, nihilque eam aliud præter eas, ex se habere posse demonstrat. Possimus ad hoc institutum auctoritatem illam Dauidis intelligere dicentis: *Propter iniquitatem corripuisti hominem, & tabescere fecisti sicut araneam animam eius.*

Secundus modus afflictionis cruciatuque animæ ex ipsius naturali, spiritalique infirmitate originem sumit, cum enim contemplatio hæc diuina non sine aliqua vi, impetuque feriat animam, ad hoc ut illam roboraret edometque, taliter ipsa in sua debilitate affligitur, ut quasi deficiat, præsertim verò aliquibus vicibus, quando nimirum potentius vehementiusque illam transuerberat. Sentius enim & spiritus, ac si immenso aliquo obscuroque onere premerentur, affliguntur, adeoque agonizant, ut mortem pro refrigerio libenter eligerent. Quam rem experitus S. Iob dicebat: *Nolo multa fortitudine contendat mecum, ne magnitudinis sue mole me premat.* Nam in oppressionis ponderisque huius intensissimo gradu, adeo se ab omni fauore alienam sentit anima, ut illi videatur (& reuera ita est) etiam illa in quibus aliquid solebat reperire adiumentum seu fulcrum, cû cæteris suis bonis euauuisse, nullumque ei compatiatur inueniri. Ad quod etiam propositum ait Iob. *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Res profectò summæ est admirationis, & commiserationis, quod tanta sit in hoc statu imbecillitas, & impuritas animæ, ut licet Dei manus adeo ex se blanda sit & suavis, ita tamen eam grauem & contrariam ipsa hæc experiatur, quamuis minimè Deus manu premat, aut eam detineat, sed duntaxat, idque misericorditer tangat: non enim aliam ob causam id facit, nisi ut eam gratis muneribusque suis ditet, non verò ut puniat.

B.
annis
Cruce

pera
ystica
NVI
120

Ps 38. 12.

Iob 23. 6.

Iob 19. 21.

CAPVT VI.

De alijs pœnarum modis, quas in ista no-
tæ patitur anima.

*Tertius
afflictionis
anima in
hac contem-
platione
fons.*

Tertius afflictionis pœnæque quæ hic patitur anima modus, ex duobus alijs extremis, videlicet diuino & humano, quæ hic copulantur originem trahit. Extremum diuinum, est contemplatio ista purgatiua. Humanum, cum enim extremum diuinum feriat animam ad eam maturandam & renouandam, vt eam diuinam efficiat denudando ab affectibus habitualibus, veterisque hominis proprietatibus, quibus illa vehementer est vnita, agglutinata, & conformis: taliter eam comminuit consumitque, in quandam profundam tenebram eam absorbendo, vt anima se consumi, liquefierique crudeli morte spiritaliter, à facie intuitus; suarum miseriarum, sentiat, ac si ab aliqua immani bellua absorpta, in eius se tenebroso stomacho digeri, sentiret, easdem patiendæ angustias, quas Ionas in ventre maris illius bestię sustinebat. Quandoquidem in hoc obscuræ mortis sepulchro expedit eam tumulari, ad resurrectionem quam præstolatur obtinendam. Passionis huius, pœnæque modum (quanquam reuera omnem illa superet modum) describit David dicens: *Circumdede runt me gemitus mortis; dolores inferni circumdede runt me: in tribulatione mea clamaui &c.*

Jon. 2.1.

Ps. 17. 5. 6.

7.

Verum id quod hæc afflictæ anima magis hic sentit est: quod illi se à Deo abiectam esse ac veluti exosam in tenebras detrusam manifestè videatur, quæ certè res est illi graue commiserationeque dignum tormentum, credere videlicet se à

Deo derelictam. Quod tormentum cum acerbè pateretur David ait: *Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es meminer amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt, posuerunt me in lacu inferiori, in tenebris & vmbra mortis: super me confirmatus est furor tuus, & omnes fluctus tuos induxisti super me.* Reuera enim, quando contemplatio hæc purgatiua coarctat, vmbra mortis, gemitusque ac dolores inferni viuo admodum modo experitur anima: qui in eo consistunt, quod se esse sine Deo, ab eoque ita- & infenso punita, & abiectam experitur (cuncta liquidem ista in hoc statu sentiuntur) & quod magis est, quadam timorosa apprehensione videtur illi: hoc modo in æternum secum actum iri: eodemque modo se ab vniuersis creaturis desolatam, ac contemptam, præsertim verò ab amicis suis sentit: Propterea quippe confestim subrexit David dicens: *Longe secessisti notos meos à me, posuerunt me abominationem sibi.* Quæ vniuersa veluti corporaliter spiritualiterque expertus, testatur Propheta Ionas dicens: *Proiecasti me in profundum in corde maris, & flumen circumdedit me: omnes gurgites tui & fluctus tui super me transferunt: & ego dixi; Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum; verumtamen tuus videbo templum sanctum tuum (quod ideo dicit, quia purificat hic Deus animam vt videat illum) Circumdede runt me aquæ usque ad animam, abyssus valluit me, pelagus operuit caput meum; ad extrema mentium descendi: terra vestes concludit me in æternum: qui vestes, loquendo nunc ad nostrum propositum, animæ sunt imperfectiones, quæ ne dulcè suarum contemplatione, illam præpediunt.*

Quartum pœnarum genus ex alia obscuræ huius contemplationis præstantia in animam promanat, quæ præstantia, maiestas est magnitudoque Dei, vnde pro-

ment, vt anima aliud extremum quod in illa reperitur, intimæ videlicet paupertatis & miseræ sentiat, quod certe est ex præcipuis pœnis quas in purgatione ista patitur. Experitur siquidem in se profundam quandam vacuitatem ac trium generum bonorum, quæ ad animæ voluptatem ordinantur, temporalium nimirum, naturalium, & spiritualium paupertatem, viderque se in malis, quæ bonis istis contrariantur versari, videlicet in imperfectiōne, & ariditate miseris vacuam quoque apprehensionibus potentiarum, & in spiritus derelictione. Cum enim reperiatur hic pœnis animam secundum sensitivam & spirituales substantiâ & secundum interiores exterioreque potentias, expedit vt anima in vacuitate & paupertate, ac omnium istarum partium derelictione constitatur, siccaque, vacua, ac in tenebris relinquatur. Pars enim sensitiva ariditate; potentia autem vacuitate suam apprehensionum & spiritus obscurâ tenebra repurgantur. Quæ omnia media obscurâ istâ contemplatione efficit Deus, in qua non solum patitur anima vacuitatem & suspensionem seu subtractionem istorum naturalium adiuutorum, atque apprehensionum, quæ terre pœna molestissima est, (ac si quempiam suspenderent, vel in aëre ne posset respirare detinerent) sed etiam repurgat animam, annihilando, vel euacuando, vel consumendo in ea (sicut ignis scoriâ rubiginemque metalli) affectiones vniuersas, habitusque imperfectos, quos toto vitæ suæ tempore contraxit. Cum enim illi, adeo altas in anima radices fixerint, magnam solet consumptionem seu defectiōnem internamque cruciatum pati, præter iam dictam paupertatem & vacuitatem naturalem & spirituales, verificaturque hoc loco dictum Ezechielis dicentis: Con-

gere ossa, quæ igne succendam, consumentur carnes, & coquetur vniuersa compositio & ossa tabescent. Quibus verbis, pœna afflictioque quam in vacuitate & paupertate secundum esse sensitivum & spirituale patitur anima significatur. Et tunc hæc omnia, confestim Propheta subiungit: *Pone quoque, eam super prunas vacuam, vt incalcescat, & liquefiat as eius, & confectur in medio eius inquinamentum eius: & consumatur rubigo eius.* Quibus verbis grauis denotatur passio afflictioque quam hic in purgatione ignis contemplationis istius patitur anima; cum dicat hic Propheta, quod ad hoc vt expurgetur & consumatur affectionum, quæ in medio animæ reperiuntur rubigo, necessarium sit vt quodam modo anima se ipsam in nihilum redigat consumatque, secundum quod passiones imperfectiōnesque istas, veluti in naturam versas habet. Vnde quia in hoc igne sicut aurum in fornace, purificatur anima secundum quod Sapiens ait: *tamquam aurum in fornace probauit illos*, magnam istam consumptionem defectiōnemque in intimis suis sentit, cum stupenda quadam paupertate, in qua quodammodo deficit. Quemadmodum videre licet ex eo, quod Dauid ad hoc propositum de seipso hisce verbis ad DEVM clamando dicit: *Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aqua vsque ad animam meam, infixus sum in limo profundi, & non est substantia: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me: laboravi clamans, rauca facta sunt fauces mea: defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum.*

Humiliat hinc Deus plurimum animam, vt illam postmodum plurimum exaltet: & nisi disponderet Deus vt sentimenta ista quando viuaciter in anima accenduntur, citius sopirentur, paucissimis illa diebus corpus desereret: sed sunt intercalata tempora,

B.
annis
Cruce

pera
ystica
NVI
120

Huius status animæ, reuera descendunt in inferni viuentes, purgatorijque pennis in hac vita expiantur.

pora, quibus intima eorum viuacitas percipitur. Quæ quidem viuacitas adeo interdum viuo modo sentitur, vt arbitretur anima se perditionem infernamque apertum videre. Huiusmodi enim homines sunt ex illis, qui reuera descendunt in infernum viuentes, & in eo velut in purgatorio purgantur: hæc siquidem purgatio est illa, quæ in purgatorio pro culpis quamuis venialibus subiri sustineriq; debebat. Atque ita anima quæ hæc transit, estque iam rectè purgata; vel purgatorium non ingreditur, vel certe parum in eo detinetur; plus enim illi hic vna prodest hora, quam multæ illic.

CAPVT VII.

Eadem continuatur materia, de alijsque voluntarij afflictionibus & angustijs disseritur.

Afflictiones, angustiaque voluntatis, sunt etiam in hoc statu immensæ, ita vt subitanæ memoriâ, malorum in quibus se versari conspiciat, nec non incertitudo remedij illorum transuerberet interdum animam. His accedit præteritarum prosperitatum recordatio; huiusmodi siquidem homines, quando istam ingrediuntur noctem, regulariter multis sunt diuinis suauitatibus perfructi, multaq; Deo obsequia præstiterunt. Atque hoc est quod illorum præcordia maiori lancinat dolore, videre nimirum quantum ab illo bono alieni sint, & quod iam amplius eo redire nequeant. Rem hanc etiam asserit Iob proprio experimento edoctus, verbis istis: *Ego ille quondam opulentus: repente contritus sum: tenuit cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi in signum: circumdedit me lanceis suis: conuulneraui lumbos meos, non pe-*

Iob 16. 13.

percit, & effudit in terra viscera mea: concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas: saccum confusi super cutem meam, & operui cinere carnem meam: facies mea intumuit à sletu: & palpebra mea caligauerunt. Tot enim adeoque ingentes sunt huius noctis pænes, tot sacræ scripturæ autoritates quæ ad hoc propositum adduci possent, vt tempus viretque, si de ijs scribere vellemus nos deticerent. Absque dubio enim, quicquid de illis dici potest, minus est; ex authoritatibus tamen hucusque adductis aliquid conijcere, suspicarique hæc de re possumus.

Vt autem huic Cantus verbi finem imponamus, explicemusque quidnam de hæc sit in anima, referemus id quod dea sentit Ieremias istis verbis. *Ego vir videns paupertatem meam, in virga indignationis eius me minauit, & adduxit in tenebras, & non in lucem: tantum in me vertit, & conuertit manum suam tota die, vetustam fecit pellem meam & carnem meam, contriuit ossa mea, adificauit in gyro meo, & circumdedit me felle, & labore: in tenebrosis collocauit me quasi mortuos sempiternos: circumdedit me aduersum me, vt non egrediar: aggrauauit compedem meum: sed & cum clamaui, & rogauero, exclusit orationem meam: Concluserunt vias meas lapidibus quadris, semitas meas subuertit: versus insidiatus factus est mihi, leo in absconditis: semitas meas subuertit, & confregit me: posuit me desolatam: Tetendit arcum suum, & posuit me quasi signum ad sagittam. Misit in remibus meis filias pharetrae suae: factus sum in derisum omni populo meo, canticum eorum tota die: Repleuit me amaritudinibus, inebriauit me absinthio: Et frigit ad numerum dentes meos, tribuit me cinere: Et repulsa est à pace anima mea, oblitus sum honorum: & dixi. Perijt spes mea, & spes mea à Domino: Recordare paupertatis & transgressionis meae, absinthij, & fllu: memoria memor ero, & labiscet in me anima mea. Vniuersis planctibus & lamentationibus istis, deplorat Ieremias has pænas, tribulatione-*

neque in quibus graphicè passiones & afflictiones animæ, in quas illam ista purgatio, spiritualisque nox conijcit, describit. Vnde maxima cõmiseratione prosequenda est anima, quam Deus in terribili ista horrendaque nocte collocat. Quamuis enim optime felicissimeq; cum illa agatur, ob maxima bona, quæ illi ex ea prouentura sunt: quando (sicut ait Iob) suscitabit deus in anima profunda bona ex tenebris, & producet in lucem vmbra mortis: *Qui reuelat profunda de tenebris, & producit in lucem vmbra mortis, ita vt (quemadmodum David ait) lux sua sit sicut tenebræ eius fuerunt: Sicut tenebræ eius, ita & lumen eius: nihilominus tamen propter immensam penam qua affligitur, & propter magnâ incertitudinē remedij sui, quam concepit, si quidem videtur illi nunquam malum suum finiendum existimando (sicut etiam ait David) quod Deus collocauerit illam in obscuris sicut mortuos seculi, vnde anxiatur super eam spiritus eius, & turbatur in ea cor illius, magnaque commiseratione digna est.*

His enim tribulationibus etiam hoc accedit, quod in nulla doctrina, in nulloque spiritali magistro solatium, aut adiumentum propter solitudinem, derelictionemque, quam nox ista in ea producit, reperit. Quamuis enim spiritalia magistri multifariam proponant ei consolationis causas, & motiua quibus spe bonorum quæ in afflictionibus istis inueniuntur possit recreari; nequit eis fidem adhibere: Cum enim ad eò sit malorum suorum sensu absorpta, in quo dilucide miserias suas agnoscit, arbitratur quod cum ipsi nequaquam id quod ipsa videt & sentit, videant sentiantq; ea ab illis minime statum suum intelligentibus proferri, & consolationis loco, nouo potius dolore affligitur existimando, nequaquam res illas, quas

ipsi proponunt, malorum suorum remediũ futuras, & in veritate ita se res habet. Donec enim dñs, eo quo illi placuerit modo, ipsius purgationem perficiat, nullum mediũ, nullumq; remedium ipsius dolori leniendo adferri potest. Eo ampliùs, quod in hoc statu ita parum seipsam potest iuuare anima, sicut ille qui manibus, pedibusq; ligatis tenebroso inclusus ergastulo, neq; seipsum loco mouere, nec aliquid videre, sed neq; aliquid opis infernè, superneque consequi valens, detinetur: donec inquam hinc emolliatur, humilietur, & repurgetur spiritus: adeoq; subtilis, simplex, & tenuis euadat, vt cum spiritu diuino vnũ fieri possit, secundum gradũ, & mensurã vnionis amoris, ad quã misericordia diuina illã euehere voluerit. huic enim magis vel minus rigida, maioris vel minoris durationis purgatio correspondet. Sed si purgatio hæc aliqua saltẽ ex parte serua esse debeat, licet rigidissima efficacissimaq; illa sit, aliquot tamẽ annis perdurat: quamuis aliqua dentur in illis interstitia, & pœnarum intermissiones, in quibus dispensante Deo contemplatio hæc obscura, non ferit, transuerberatq; animam modo moreque purgatiuo; sed illuminatiuo & amoroso, in quo ipsa veluti ex horrendo ergastulo carcereq; egressa, & in recreatione latitudinis libertatisque constituta, maximam pacis suauitatem, amotosamque cum deo amicitiam cum facili obuiatq; spiritali cõmunicatione percipit, & degustat. Quæ omnia sunt animæ veluti quædam indicia salutis; quam in ea dicta purgatio operatur, futuræq; quã expectat abundantiam præsentia. Adeoq; interdũ huiusmodi spiritalia solatia affluunt, vt videatur animæ suas tribulationes finẽ iam accepisse. Hæc siquidẽ est natura proprietatisq; spiritalium rerum respectu animæ (præsertim verò cum puriores illæ sunt & defæciotiores) vt quando

Gg post

B.
Annis
Cruce

pera
istica
NVI
120

Spiritalia
verũ
proprietat
admodum
ponderan-
da.

post internam tranquillitatem suauitatemque, tribulationes afflictionesque redeunt, existimet anima nunquam amplius se ab eis liberam futuram, omniaque sua bona iam finisse, quemadmodum videre licuit ex adductis sacre script. autoritatibus: quando vero spiritualibus bonis affluit, videtur etiam illi vniuersa sua mala iam finem accepisse, nullumque se amplius spiritualium bonorum defectum passuram, quemadmodum David cum se huiusmodi bonis diuitem cerneret, falsus est dicens: *Ego dixi in abundantia mea: Non mouebo in eternum.* Et huius rei hæc causa est, quia actualis possessio vnius contrarij in spiritu, repellit, remouetque ex se possessionem actualem, sentimentumque alterius contrarij: quæ res non eodem omnino modo in parte animæ sensitiua euenit, eò quod debilis, infirmaque sit ipsius apprehensio. Sed quoniam spiritus nondum in hoc statu, ab imperfectionibus, ab inferiori hominis parte contractis perfecte repurgatus & emundatus est, quamuis maxima stabilitate, ac fortitudine præditus sit, in quantum imperfectionibus huiusmodi implicatus & inuolutus est, penis afflictionibusque obnoxius est. Quemadmodum videmus postmodum Dauidem mutatum pluribusque malis & tormentis circumseptum, licet abundantie suæ tempore existimauerit, & dixeritque: nunquam se amplius commouendum. Eodem modo anima cum se videat actualiter illam spiritualium bonorum copia perfinentem, imperfectionis, impuritatique radicem in se adhuc latentem non animaduertens, suas afflictiones & penas putat esse finitas. Verum tamen opinio hæc, cogitatioque non crebro occurrit: donec. n. spiritualis purgatio perficiatur, rarissime dulcis communicatio solet esse adeo copiosa, ut remanentem imperfectionis radicem ita obtegat, ut non sentiat anima in intimis suis aliquid

huiusmodi sibi deesse, vel aliquid adhuc perficiendum superesse: quod non permittit eam refrigerio illo integre frui, sentiendo in interiori suo, veluti inimicum quendam suum quem (licet quasi pacatus sit & consopitus) formidat, ne videlicet reuiuifcat, solitumque inferat bellum. Et reuera ita fit, quando enim minime cogitat seseque tutam arbitratur, reforescit ipse animam, & in aliam duriorē, obscuriorem, dolorosiorēque gradum pristino deglutit, qui diuturniori fortassis tempore quam prior duraturus est. Et hic existimat rursus anima vniuersa sua bona nunquam amplius reditura, sine accepisse: sed neque præteritorum bonorum, quibus post tribulationem priorem frui est, experimentum (quorum dulcedine durante nihil sibi amplius patiedum superesse existimabat) satis illi est, quin in isto secundo angustiarum gradu credat cuncta iam sua bona finita, nec amplius præterita prosperitatem reditura. Nam (vix dico) hæc adeo fixa stabilisque credulitas ab actuali spiritus apprehensione, quæ in ea ad nihilum redigit quidquid illi gaudium volupratæque adferre potest, prouenit animæ. Atque ita anima in purgatione ista, licet videatur amare Deum, milleque vitas illius causis oblatura (sicuti etiam reuera est, in tribulationibus siquidem illis humilior animæ verius fortiusque multo diligit Deum) nihilominus nullam illi res hæc adfert consolationem, sed potius magis eam affligit. Cum enim ipsa tantopere eum amet, ut de nulla alia re præter eum sollicita sit, adeo se miserabilem videndo, & an Deus illam amet dubitando (non enim tunc certo sibi constat, aliquid in se amore dignum reperiri, sed potius multa vnde meritis non solum à Deo, sed etiam ab omnibus creaturis in perpetuum odio habenda sit) non medioociter dolet

causas

Ff. 29. 7.

causas in se ob quas abijci, repudiarique digna sit ab eo, quem ipsa tantopere amat & desiderat cognoscendo.

CAPVT VIII.

De alijs pœniis quæ in hoc statu affligunt animam.

Aliud quoque in hoc statu, quod plurimum affligit, & cruciat animam reperitur, quod nimirum cum Obscura hæc Nox tantopere ipsius potentias affectionesque impediatur, & reprimatur nõ potest sicuti in ea affectum seu mentem ad Deum eleuare, neque ab eo aliquid precibus flagitare, existimando illud sibi euenisse quod Ieremias ait: opposuisse videlicet Deum nubem sibi ne transeat oratio, quod etiam sequenti auctoritate significatur: *Conclusit vias meas lapidibus quadris.* Quod si aliquando postulat; si hoc cum acritate tanta, & oblique deuotionis sensu, ut videatur illi se Deo non audiri, precesque suas negligi, quemadmodum etiam idem Propheta eodem loco innuit dicens: *Sed & cum clamauero & rogauero exclusit orationem meam.* Reuera tempore isto expedit animam ponere (sicut ait Ieremias) in puluere os suum, patienter purgationem suam tolerando. Deus est ille, qui hoc loco perficit opus in anima, & propterea ipsa nihil operari valet, vnde nec orare, neque rebus diuinis nisi cum modica admodum attentione adesse potest: sed & cæteris rebus, temporalibusque negotijs, non solum attendere nequit, verum etiam multoties tales mentis abalienationes, adeoque profundas memoriarum obliuiones patitur, ut multarum illuentionum, in quibus quid fecerit, quid cogitauerit ignoret, sed neque quid faciat, quid faciendum sit nouit,

nec etiam alicui rei ex illis quas facit, licet maximè cupiat nimium attendere valet.

Et quoniam hoc loco non solum reputatur intellectus à sua cognitione imperfectus, & voluntas à suis affectibus, sed etiam memoria à notitijs discursibusque suis, expedit etiam eam in omnibus illis annihilari, ut impleatur illud quod de se Dauid in purgatione ista constitutus ait: *Et ego ad nihilum redactus sum & nesciui.* Quæ ignorantia ad insipientias istas, obliuionesque memoriarum, de quibus sumus locuti extenditur, ab alienationes verò & obliuiones istæ ab interiori recollectione, in qua contemplatio ista absorbet animam, nascuntur. Nam ad hoc, ut anima disposita, modoque diuino cum potentijs suis ad diuinam amoris vniõnem attemperata maneret, expediebat eam prius cum omnibus suis potentijs in diuina ista obscuraque spiritualis contemplationis luce absorberi, & hoc modo ab omnibus creaturarum affectibus, apprehensionibusque abstrahi, quæ res regulariter secundum contemplationis huius intensiõnem durat. Atque ita, quanto lux hæc diuina quæ transuerberat animam purior, & sincerior fuerit, tantò amplius illam in suis apprehensionibus, & affectionibus particularibus, tam rerum supernarum, quam etiam inferiorum, obscurat, euacuat, & annihilat. Et quo etiam minus simplex, minusque pura hæc lux fuerit, eò minus eam diuersis apprehensionibus & affectionibus priuat, minusque illi est obscura. Quæ certè res incredibilis videtur, dicere videlicet, diuinam & supernaturalem lucem tantò magis animam obscuram esse, quanto illa clarior puriorque est, & quo minus est talis, esse etiam minus animam obscuram. Quod tamen facile intelligitur, si consideremus id quod superius

B.
Annis
Cruce

pera
istica
NVI
120

ex Philosophi sententia probauimus: videlicet res supernaturales eò intellectui nostro obscuriores esse, quò in se clariores sunt & manifestiores; Vnde quando animam luce sua diuina radius sublimis contemplationis istius ferit, quoniam naturam ipsius animæ superat, eo ipso illam obscurat, & omnib. affectibus, apprehensionibusque, quas antea media luce sua naturali apprehēdebat, priuat. Quo facto non relinquit illam duntaxat obscuram, sed etiam secundum potentias & appetitus suos, siue spirituales, siue naturales eam euacuat. Et relinquo illam ita vacuam & obscuram, purgat eam, ac diuina supernaturali luce illuminat, nesciente tamen anima se luce ista potiti, sed potius se in tenebris esse, quemadmodum diximus, existimante.

*Apposita
similitudo
rem hanc
declarans.*

Sicut enim lucis radius, si purus, sit & nihil in quod offendar, reperat; quasi non discernitur, qui tamen in se reuerberatione, ac reflexione melius apparet, ita lux ista spiritualis, quæ intra diuinitatem, cum tantopere sit pura, non ita in se percipitur, ac quando aliquid sese ei obijcit in quod reuerberet, sese que reflectat, hoc est, quando aliquid sese offert intelligendum ad particularem perfectionem, vel certè ad diiudicandum inter falsum & verum, confestim illud animaduertit, multo que clarius intelligit, quam ante obscuritatem istarum ingressum intelligebat. Et eadem omnino claritate, lucem ipsam spiritualem, quam ad facillime imperfectionem, quæ sese offert, agnoscendam possidet, se habere cognoscit: quemadmodum videre est in radio, qui in se tantopere nō discernitur, sed statim ac manus vel quidpiam aliud interponitur, confestim apparet manus, agnosciturque lucem illum solis ibi adfuisse. Vnde quia lux ista spiritualis a deo sim-

plex, pura, & generalis est, nec intelligibili alicui particulari naturali aut diuino alligata (siquidem in omnibus istis apprehensionibus, habet animæ potentias vacuas & annihilatas) vniuersalissimo, & facillimo negotio cognoscitur, penetratque anima quamlibet rem, quæ inferne superneque sese offerat. Nam propterea dixit Apostolus quod spiritualis 1. Cor. vniuersa penetrat, etiam profunda Dei: 10. *Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.* De ista enim generali & simplici sapientia, intelligitur illud, quod per Sapientem ait Spiritus sanctus; quod attingit ubique propter suam mundiciam, videlicet, quia ad nullum particulare intelligibile, seu appetibile descendit. Atque ista est spiritus purgati, & citica vniuersas particulares intelligentias & affectiones annihilari proprietates: in hoc quippe quod nihil gustat, nihilque in particulari intelligit, in sua vacuitate, obscuritate, ac tenebris permanendo, vniuersa, cum magna dispositione comprehendit & amplectitur: ut in illo mystice verificetur illud S. Pauli: *Nihil habentes & omnia possidentes.* Talis siquidem beatitudo tali spiritus paupertati debeatur.

CAPVT IX.

Quaratione, licet nox hac spiritum obscureret, id tamen ad eum illuminandum fiat.

Illud hoc loco dicendum remanet, hanc videlicet facilem noctem, quam spiritum obscureret, id tamen, non aliam ob causam efficere, quam ut illi rerum omnium lumen præbeat: & quamuis illum humiliet, & ad miserabilem statum.

statum redigar, id tamen ob ipsius facit exaltationem ac libertatem; & licet eum de pauperet, omnique possessione & affectu naturali euacuet, non ob aliud hoc efficit, nisi vt diuino modo ad fruenda, degustandaque omnia tam superiora quam inferiora, generalem spiritus libertatem in rebus omnibus iam a depreus, sese extendere possit.

Quemadmodum enim elementa ad hoc vt in omnibus compositis, entibusque naturalibus sese inuicem communicent, nullo particulari colore, odore, aut sapore infici debent, vt cum vniuersis saporibus, odoribus, & coloribus valeant concurrere: eodem modo necesse est spiritum esse simplicem, purum, & ab omni effectu naturalium tam actualium, quam habitualum genere denudatum, vt valeat liberè in spiritus latitudine diuinæ particeps esse sapientiæ, in qua ob ipsius puritatem, omnes omnium rerum saporibus, suauitatesque, quodam excellenti modo degustat. Absque prædicta autem purgatione nullo pacto poterit satisfactionem totius istius spiritualium saporum affluentia delibrare vnus siquidem solus affectus quo teneatur anima, vel particularitas, cui spiritus actualiter, vel habitualiter adhaereat, satis est ad non sentiendum, nec degustandum, neque communicandum subtilitatem, intimamque spiritus amoris suauitatem, qui in gradu eminentissimo vniuersos in se saporibus, ac suauitates complectitur. Quemadmodum enim filij Israel ideo duntaxat, quia illis vnus solus affectus, memoriaque; carniū ac ciborum, quos in Aegypto comederant remanserat; delicatum Angelorum panem, qui erat manna (qui vt diuina scriptura ait omnium gustuum suauitatem continebat, & in eum quem quisque volebat gustum vertebatur) in deserto de-

gustare nequiverunt: ita non potest spiritus qui alicui actuali vel habituali affectui, vel particulari intelligentiæ, vel cuiuscunque alteri limitatæ apprehensioni adhaerit, fueritque alligatus, delicias libertatis spiritus, iuxta voluntatis suæ votum, degustare. Cuius rei hæc est ratio, quia affectus, sentimenta & apprehensiones perfecti spiritus, cū ad eò superiores sint, ac singulariter diuinæ; alterius sunt ordinis, ac generis tantopere à naturali modo differentis & diuersi, vt ad vnas actualiter habitualiterque possidendas alia debeant annihilari. Quamobrem plurimum expedit, imò necessarium est, ad hoc vt anima ad istum eminentem statum perueniat, vt hæc nox obscura contemplationis, prius illam annihilat, & ipsius vilitates, obscuram illam, aridam, separatam, & vacuam, relinquendo destruat: siquidem lux quæ illi præberi debet, est sublimissimum diuinum lumen, vniuersam naturalem lucem excedens, & quod naturaliter intellectus capere non potest. Vnde expedit ad hoc vt intellectus possit attingere vnionem cum illa, fierique in statu perfectionis diuinus; vt prius in suo naturali lumine purgetur, & annihiletur, actualiter illud, media ista obscura contemplatione obscurando. Quæ obscuritas seu tenebra, expedit vt tanto tempore duret, quantum necessarium sit ad habitum, quem multo tempore, res suo modo intelligendo contraxit, annihilandum; & vt loco modi intelligendi ipsius, lux & illustratio diuina succedat. Vnde quia illa intelligendi facultas, qua antea pollebat, naturalis est, hinc prouenit, tenebras quas in ea patitur, profundas esse ac horribiles, vehementerque molestas: cum intimam spiritus profunditatem attingant, in eaque percipiuntur: & eodem omnino modo, quia affectus amoris, qui illi in vnione

Gg 3 diui-

B.
Annis
Cruce

pera
istica

NVI

129

Annihila-
ri debet a-
nima an-
tequam ad
sublimem
vnionem
diuinam
statu per-
ueniat.
Et quare?

diuina conferendus est, diuinus est, & ideo spiritus admodum, subtilis, delicatus, & intimus, omnemque affectum & sentimentum naturale, excedens voluntatis quoque & omnis ipsius appetitus imperfectione superans: expedit ad hoc ut voluntas possit per unionem amoris, diuinum istum affectum, a deo que sublimem suauitatem degustare, ut prius in omnibus suis affectibus & sentimentis repurgetur & annihilatur; tantoque tempore in ariditate & angustijs relinquatur quantum secundum intentionem habitus, que in naturalibus tantum diuinarum, quam humanarum rerum affectibus seu amoribus acquisiuit, necessarium est: ut hac ratione voluntas extenuata, exsiccata, omnique dominiorum genere in huius obscuræ contemplationis igne priuata (instar cordis illius picis quod carbonibus iniecit Tobias) puram & simplicem dispositionem, nec non sanam & repurgatum palatum acquirat, ad repentinos peregrinosque diuini amoris affectus, in quem se diuine transformata videbit percipiendos; profligatis iam vniuersis actualibus & habitualibus contrarietatibus, quibus antea erat obnoxia. Præterea quia ad diuinam unionem obtinendam, ad quam ista obscura nox disponit, debet esse anima quadam gloriosa magnificentia in communicatione cum Deo plena & insignita, quæ communicatio innumerabilia in se bona deliciasque, vniuersam animæ abundantiam, quam naturaliter possidere potest, excedentem, continet: nam (secundum quod Isaias & Apostolus dicit. *Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, que præparauit Deus ijs qui diligunt illum*) expedit ut prius in vacuitate spiritus que paupertate constituatur, & ut ab omni adiumento, consolatione & naturali omnium rerum, raris superiorum quam inferiorum apprehensione repur-

2. Cor. 2. 9.
Isa. 64. 4.

getur, ut hoc modo euacuata, sit verè pauper spiritu & veteri homine denudata, nouam illam beatamque vitam que in unionis cum Deo statu reperitur & medijs ista obscura nocte obtinetur, ducere possit.

Quoniam verò anima sensum quandam & notitiam diuinam, generosam admodum & suauem rerum omnium diuinarum & humanarum, quæ in communem sensum notitiamque animæ naturalem non cadit, est habitura (ita quippe differentibus illas oculis ianuetur, quemadmodum lux, & gratia Spiritus sancti differt à sensu, & diuinum ab humano) expedit spiritui extenuari, seque quantum ad communem & naturalem sensum spectat coarctare, purgatiuæ huius contemplationis interuentu, ad magnas angustias & pressuras illum redigendo. Et ut etiam memoria ab omni amabili, pacificaque notitia remota sit & aliena, cum quodam intimo sensu & temperamento peregrinationis, & à rebus omnibus ab alienationis, in qua illi vniuersæ res videantur nouæ, ac peregrinæ, aliterque sese habere quam prius solebant. Hoc siquidem modo nox ista educit, extrahitque spiritum ab ordinario suo communi de rebus sensu, ut illum ad diuinum sensum perducatur, qui peregrinus est, a deoque ab omni humano modo alienus ut animæ videatur extra se viuere. Interdum etiam cogitat, si forte id quod secum agitatur fascinatio sit aliqua, vel mentis stupiditas: admittiturque res quas videt & audit, existimando illas esse peregrinas admodum & nouas, cum sint eadem quas communiter præ manibus habere solebat. Cuius rei causa est, quia iam anima efficiatur aliena, à communi sensu & notitia rerum remota: ut in sensu isto annihilata, diuino sensu imbuta, informataque remaneat,

nest, qui alterius potius vitæ est, quam presentis.

Vniuersas purgationes istas afflictus spiritus patitur anima, vt in vitam spiritus media diuina ista influentia regeneretur, & cum doloribus istis pariat spiritum salutis, vt impleatur sententia Isaiaë dicentis. *A facie tua, Domine concepimus, & quasi parturimus, & peperimus spiritum.* Præterea quoniam nocte ista contemplatiua interueniente ad assequendam tranquillitatem, pacemque interiorem, (quæ talis est, adeoque delectabilis, vt sicut scriptura ait omnem superet sensum) disponitur anima: expedit ei vt vniuersa prima pax (quæ, quoniam tot imperfectio- nibus inuoluebatur non erat pax, quamuis animæ talis esse videretur, eò quod gustui animæ esset conformis, essetque bis Pax Pax, hoc est, sensus ac spiritus) prius repurgetur, ipsaque anima aliena fiat, & turbetur ab ista pace imperfecta: quemadmodum rem hanc sentiebat & deplorabat Ieremias, loco superius ad de- clarandas tribulationes noctis huius præ- teritæ adductus dicens: *Repulsa est à pace anima mea*: hæc potro pacis turbatio, est molesta quædam multarum suspicio- num, imaginationum, & conflictuum, quos intus patitur anima, inquietudo, in qua ob apprehensionem sentimentum- que miseriarum in quibus se versari con- spicit, se iam perijisse, suaque bona in sem- piternum finita suspicatur. Hinc in spiri- tum quidam dolor, gemitusque; adeò pro- fundus promanar, qui vehementes in ea rugitus ululatusque spirituales producit, quos etiam aliquando verbis exprimit, in lachrymasque tota, si vires suppetant vt hoc præstare possit, resoluitur, quamuis rariis leuamine huiusmodi recreetur. Rem hanc egregie Regius Propheta Da- uid expressit, qui etiã eam fuerat expertus,

in quodam Psalmo dicens. *Afflictus sum & humiliatus sum nimis; rugiebam à gemitu cordis mei. Qui certe rugitus res est summi doloris; aliquando enim ob repentinã acutissimamque miseriarum istarum in quibus se conspicit anima, memoriam, tan- tum dolorem, afflictionemque; percipit, vt non videam modum, quo explicari possit, nisi forte per similitudinem, quam S. Iob dum in eadem tribulatione versaretur ad- ducit hisce verbis: *Tanquam inundantes aquæ, sic rugitus meus.* Quemadmodum enim aquæ tantopere interdum inundat, vt demergant & repleant omnia: ita rugitus iste & sentimentum animæ tantopere a- liquando excrefcit, vt submergendo, pe- netrandoque; illam totam, angustijs & do- loribus spiritualibus vniuersos eius pro- fundos affectus viresque supra quam ver- bis exaggerari possit, repleat. Huiusmodi sunt operationes quas in anima nox hæc, spei lucis diei obuelatrix, efficit. Nam ad hoc propositum dicit idem Iob. *Noctæ os meum perforatur doloribus, & qui me comedunt non dormiunt.* Hoc loco per os intelligitur voluntas, quæ doloribus istis est transfixa, qui sine intermissione dilaniant animam, neque dormiunt. Ambiguitates enim & suspiciones, quæ transtuerberant eam nunquam desistunt.*

Profundum est bellum istud ac certamẽ, quia etiam pax quã præstolatur, profun- da esse debet: dolor etiam spiritus intimus est, delicatus & purus, quia amor quem adeptura est anima intimus & purissi- mus esse debet. Quo enim intimius, ele- gantiusque debet esse & permanere opus, eò etiã intimius, elegatius puriusque; debet esse artificium, tantoque; fortius erit ædificiũ, quãto fuerit firmitus atque; stabilius. Prop- terea (sicut dicit Iob) *Nũc autẽ in memet ipso marcescit anima mea, & possident me dies affli- ctionũ.* Ad eundẽ omnino modum quoniã anima

Ps. 37. 9.

Iob 3. 24.

Iob 30. 27.

Iob 30. 16.

B.
annis
Crucepera
stica
NVI
129

anima in perfectionis statu, ad quem media hac purgatio nocte pergit; innumerabilibus bonis donorum ac virtutum tam in animæ substantia, quam in suis potentijs fruitura est, expedit ut prius generaliter se ab omnibus istis bonis alienam, illisque priuatam videat, & sentiat, videaturque illi, se ab eis tantopere esse remotam, ut ne queat sibi persuadere, se vnquam illa adepturam, sed potius vniuersa bona sua, finem accepisse. Quemadmodum etiam rem hanc innuit Ieremias loco superioris citato, cum ait. *Oblita sum bonorum.*

Thren. 3.

17.
Cur nox
hac aded
anima a-
mica, &
utilis, tam
molestos in
ea produ-
cat effe-
ctus?

Sed videamus iam quidnam sit in causa cur cum ista contemplationis lux aded suaui, amicaque sit animæ, ut nihil amplius illi desiderandum sit: (siquidem ut superius dictum est, ipsa est per quam Deo vniti & in qua vniuersa quæ optauit bona in perfectionis statu reperire debet anima) cur inquam lux hæc contemplationis, irradiatione transuerberationeq; sua, hæc dolorosa initia & effectus molestissimos, quos hic recensuimus, producat? Dubio huic facili negotio responderetur, dicendo, id quod iam ex parte diximus, nimirum rei huius causam nequaquam ex contemplationis, infusionisque diuinæ parte, in qua nihil reperitur quod ex se affligere possit, quin potius multæ illi suauitates ac delitiæ insunt, quemadmodum postea experietur anima: sed ex debilitate & imperfectione, quibus tunc tenetur anima, nec non ex dispositionibus quas in se habet susceptioni suauitatis illius contrarijs desumendam esse. Atque ita dum fertur lumen hoc diuinum, transuerberaturque animam, facit illam dicto iam modo, pati.

(*)

CAPVT X.

Similitudine quadam purgatio ista exallè, & veluti ex fundamento explatur.

VT ea quæ hucusque dicta sunt, & quæ postmodum dicentur liquidius consent, animaduertere hoc loco oportet, purgationem istam amorosamq; notitiam, siue diuinam, de qua loquitur sumus lucem ad eundem profusum modum, in repurganda disponendaq; anima, quocumque sibi perfectè vniat, sese habere. Sicut se habet ignis cum ligno quod in se transformaturus est. Ignis siquidem materialis, statim ac applicatur ligno, id quod primo loco efficit, est exsiccare illud, humiditatemque eius per latentis aquæ exsillationem expellere. Confestim verò denigrat illud, obscurat, & deturpat, sensimque exsiccando, in lucem illud pedetentim educit, & vniuersa obscura turpiaque ipsius accidentia, sibi aduertantia foras propulsat, ac tandem incipiendo illud foris calefacere & inflammare, illud in se transformat, tamque sicut est ipse, pulchrum elegantisque reddit, quibus peractis, iam ex parte ipsius ligni nulla amplius actio passiove propria interuenit & (si quæritatem minus subtilem pondulque minus leue, eod quod in igne reperitur, excipias) omnes ignis proprietates & actiones consequitur. Sic enim est, & si siccum, calidum, & calidum calefacit, & eam sic lucidum illuminat, estque multo quam ante leuius, igne has in eo proprietates effectusque producente.

Ad eundem itaque modum, de diuino isto amoris contemplationis igne nobis philosophandum est, qui antequam sibi vniat

vniam in seque transformet animam, prius illam ab omnibus suis accidētibus sibi repugnātibz repurgat. Educit enim in primis vi sua, ipsius deformitates, nigramque & obscuram reddit, vnde etiam deterior quā antea apparet. Cū enim diuina hæc purgatio vniuersos deprauatos humores educat (quos quoniam altas in anima radices egerant, illiq; tenaciter inhæserant,) minime ipsa agnoscebat, vnde nec tantum sibi malorū inesse arbitrabatur, nūc autem vt prauū humores isti eliminentur, & annihilentur, præ oculis ipsi ponuntur, adeoq; illos manifestè hac obscura diuinæ contemplationis luce illustrata videt (licet nequaquam nec in se nec apud Deū deterior sit quam antea) agnosces ea quæ ante non agnoscebat. Cum inquam diuina hæc purgatio vniuersos deprauatos humores educat, talem se esse iudicat anima, vt non solum se indignam quæ à Deo respiciatur, existimet, sed etiam vt eā exosam habeat abhorreatq; dignissimā, imò se iam de facto ab eo odio haberi putat. Per similitudinem istam poterimus nunc multa ex ijs quæ modo dicimus, quæque postmodum dicturi sumus percipere.

Et in primis intelligere possumus, qua ratione eadem lux sapientiaque amorosa quæ animæ vniri debet, illamq; in se transformare, est illa quæ eam à principio purgat & disponit: quemadmodum idem ignis, qui lignum in se illud sibi incorporando transformauit; est ille qui prius illud ad eundem effectum disposuerat.

Secundo animaduertere licebit, quomodo pœnas cruciatuq; istos nequaquā ex parte diuinæ sapientia patitur anima, siquidem vt ait Sapiens, *Omnia bona pariter venerunt anima cum illa. Sed ex parte debilitatis imperfectionisque ipsius animæ, quæ diuinam lucem, suauitatem, ac delicias abique purgatione ista, nequit reci-*

pere (sicut etiam lignum statim ac igni applicatum est transformari in illum non valet, donec prius fuerit dispositum) & idcirco tantopere patitur. Cui etiam veritati Ecclesiasticus subscribit, ea quæ ad sapientia diuinæ vnionem fruitionemque obtinendam perpeffus est hisce verbis referendo. *Anima mea agonizauit pro illa, & venter meus conturbatus est querendo illam, propterea bonam possidebo possessionem.*

*Ecclesiasticus 31.25
& 29.*

Tertio poterimus hinc obiter modum patendi animarum purgatorij conijcere, nihil enim in eas ignis posset, si ipsæ ad regnandum seseque Deo per gloriam vnium quæ vnde quæque essent dispositæ, culpisque ob quas pati debent, (quæ etiā sunt materia, quam ignis ille depascitur) carerent, quæ absumpta nil amplius superest comburendum. Quemadmodum etiam hic consumptis imperfectionibus, afflictiones quoque animæ accipiunt finem, remanetque fructus, qualem in hac vita obtinere fas est.

Quarto eliciemus etiam hinc, qua ratione secundum modum & mensurā qua igne isto amoris repurgatur anima etiam ab eo magis inflammetur, veluti etiam lignum, iuxta dispositionis suæ mensuram caloris incrementa capit. Quamquam huiusmodi inflammationem amoris non semper percipiat anima, sed solū aliquando, quando videlicet contemplatio hæc nō adeo vehementer illam irradiat: tunc enim præbetur locus, vt anima videre possit, opus quod elaboratur, imo etiam illo fini; ostenditur siquidem tunc ipsi, & videtur, quod tantisper à labore manus amoueatur, ferrumque ex fornace extrahatur, vt aliqua ratione artificium operis quod elaboratur appareat, atque tunc sese offert oportunitas animæ, animaduertendi in se bonum, quod labore durante, minimè cernebat. Quemadmodum et-

H h iam

B.
Annis
Cruce

Opera
Iusticia
NVI
129

iam quando intermittit flamma lambere lignum, præbetur locus, ut optime possit videri quantum fuerit inflammatum.

Quinto ex eadē etiam similitudine addiscemus, id quod superius dictum est, nimirum qua ratione verū sit, quod post huiusmodi cōsolationum leuamina iterū anima intēsius subtiliusq; quā antea patitur? Huius rei ea est ratio, nam post ostensionem illam operis quæ fit quando iā repurgatæ sunt imperfectiones magis externæ, reuertitur ignis amoris, ad aggrediendū illud, quod purificandum ablutendumq; in interioribus residuū est. Quia in re tanto intimior, subtilior, magisq; spiritualis est animæ dolor, quāto intimiores, subtiliores magisque spirituales imperfectiones, quæ in intimis ipsius profundiores radices egerāt, extenuat. Et hoc ad eundē fere modum accidit, sicut in ligno euenire solet, quo .n. interiora magis penetrat ignis, eo violentius efficaciusq; intima ipsius, ad illius capiendam possessionē disponit.

Sexto tandē hinc colligemus quod quāuis anima per ista temporū interualla intensissime, vehementissimeq; oblectetur (adeo ut sicuti diximus interdū videatur illi nūquam amplius tribulationes redituras, quamuis certum sit cito reuersuras) nō propterea tamē si oculos mentis reflectat (& interdum ipsamet illos ad se reflectere facit) non propterea inquam non sentit experiturque radicem quandam intus latentem, quæ non permittit plenam gaudij fruitionem: videtur enim quasi minari se iterum eam aggressuram, quod cū ita fit, cito reuertitur. Tandem illud quod in intimis animæ purgandū illustrandumq; remanet, non potest illam in præsentia conspectuq; ut ita dicam partium iam repurgatarū omnino latere: quemadmodū etiā illud quod in intimis ligni illuminari adhuc inflammatique debet, sensibiliter ab

eo quod iā est inflammatū illustratumque discernitur. Quādo autem spiritualis hæc purificatio magis intima inuadit, non est mirum quod iterum videatur animæ, se omnium bonorum iacturam fecisse, neque se illa amplius recuperaturam: sicut enim dū interiores patitur cruciatus, vniuersum exterius bonum sese ab eius oculis subtrahit. Præ oculis itaque propositam habendo similitudinem simul cū doctrina, quam de Obscura Nocte ista eiusque tremēdis proprietatibus, in primi versūs, cantus primi expositione tradidimus, operæ pretium erit, has maxime animæ afflictiones prætereire, ac de lachrymarum ipsius fructu, fructuq; huius felicissimis proprietatibus, quæ ab isto secundo Versu decantare incipit, tractationem auspiciari.

CAPVT XI.

Primi Cantus, secundus Versus explanari incipit. Docetur etiam qua ratione vehemens animæ amoris passio, qua anima confectur, sit rigidiusmarum istarum angustiarum fructus.

*Anxius amoribus inflam-
mata.*

IN hoc Versu amoris signē de quo sumus locuti, exponit anima, qui sicut materialis in ligno, sic in nocte ista dolorosa contemplationis in anima succenditur. Quæ quidem amoris inflammatio licet quadam tenus sit instar illius, quam in sensitua animæ parte ardere superius explicauimus, quadam tamen ratione, hæc de qua nunc agimus, ab illa adeo discrepat, sicut anima à corpore, vel certè spiritualis animæ portio à sensitua. Hæc enim est inflammatio quædam amoris in spiritu, in qua in medijs obscuris istis angustijs sentit anima viuo acutoque modo forti

amo.

amore diuino, cū certo quodam Dei sensu & prælagio sauciatam, quamuis interim nihil particulare intelligat, nam intellectus in obscuritate est sicuti diximus.

Multum hic spiritus amore captus sentit, quoniam hæc spiritualis inflammatio, amoris passionem producit. In quantum enim amor iste infusus est; plus hic concurret anima passiuo modo: atque ita ingenerat illi fortem amoris passionem. Qui amor iam aliqd perfectissimæ vnionis cum Deo habet, vnde etiam proprietatū ipsius aliquatenus particeps est. Quæ proprietates principaliter actiones sunt Dei in anima susceptæ, præbente illa simpliciter amanterque suum assensum, quam ipsius animæ; quamquam calorem, efficaciam, temperamentum, & amoris passionem, vel certe inflammationem, (quemadmodum eam hic appellat anima) solus amor Dei, qui illi vnitur, ei affricat. Qui amor tanto magis præparatam dispositamque ad se illi vnendum eamque sauciantam repetit animam, quanto amplius oculos, ab alienatos & ineptos habet vniuersos appetitus ad res cælestes terrenasque degustandas. Quod in obscura ista purgatione (quemadmodum iam dictum est) insigniter euenit, siquidem tam ablactatas Deus tamque recollectas continet potentias, vt nihil earum rerum, quas ipsæ vellent, valeant degustare. Quæ vniuersa propterea facit Deus: vt abstractendo illas à rebus omnibus, sibi que ipsi intrahendo, maiores habeat anima vires, aptitudinemque ad fortem istam amoris cum Deo vnionem, quæ per hoc purgationum medium, iam illi incipit conferti, recipiendam. In qua debet anima omnibus suis viribus, appetitibusque spiritualibus ac sensitiuis, amare: quod tamen non possit, si ipsi ad alias res degustandas spargerentur. Idcirco enim vt possit

Dauid fortitudinem amoris istius Dei vnionis sustinere Deo dicebat: *Fortitudinem meam ad te custodiam*, hoc est, vniuersam aptitudinem appetitus, & vires potentiarum mearum; quod efficiam operationes illarum aut gustam, in nulla alia re extra te occupate recufando.

Ex his aliqua ratione conijci poterit quam ingens, quamque fortis hæc inflammatio amoris erit in spiritu, in quo DEVS vniuersas animæ vires, potentias & appetitus, tam spirituales, quam sensitiuos, vnuit & collegit, ita vt omnis hæc harmonia, vniuersas suas virtutes & vires in amore isto occupet & exerceat, atque hoc modo serio & cum perfectione primo Decalogi satisfaciat præcepto, quo nihil eorum quæ hominis sunt reiiciendo, nullamque ipsius rem ab hoc amore excludendo præscribitur. *Diliges Dominum DEVM tuum ex toto corde tuo, & ex tota mente tua, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis.*

Recolle ctis itaque hic, in inflammatione ista cūctis animæ appetitibus viribusque, sauciata iam attractaque in omnibus illis ipsa, & amore vehementi accensa: quales existimamus motus & affectus omnium istarum virium appetituumque futuros, videndo se forti amore inflammatos & sauciatos, nec sibi tamē ab amore satisfactum, sed potius in ipsius obscuro positos, de illoq; dubios tanto maiore absq; ambiguitate patiendū ipsius elurē, quanto maiora Dei capiunt experimenta. Amoris etenim istius, diuinique ignis attractus, taliter exsiccat spiritum, adeoque affectus ipsius ad sitim suam explendam inflammat; vt millies in se ipsa reuoluatur, milleque modis ac formis desideret Deum cum ea auiditate, ac

Hh 2 desi.

B.
anni's
Cruce

opera
istica
NVI
129

Ps. 62. 2.

desiderio quod graphicè expressit Dauid in quodam Psalmo dicens. *Sitiuit in te anima mea: quam multipliciter tibi caro mea* (hoc est, desiderando) alia verò loci huius translatio habet; *Sitiuit te anima mea, propter te moritur anima mea.*

Et hæc est causa cur hoc versu dicat anima.

Mille anxietatibus amoris inflammata.

Nam in rebus & cogitationibus omnibus, in omnibus negotijs occasionebusque quæ sese illi offerunt: multifariã amat, desideratq; & desiderium hoc multis modis in omnibus temporibus locisque patitur, in nulla re requiem capiẽdo inflammantem istam anxietatem vulnusque sentiẽdo, secundum quod sanctus Iob significat dicens. *Sicut cervus desiderat umbram, & sicut mercenarius prestolatur finem operis sui, sic & ego habui menses vacuos, & noctes laboriosas enumeravi mihi. Si dormiero dicam, quando consurgam? & rursum expectabo vesperam & replebor doloribus vsque ad tenebras.* Omnia hinc animæ sunt angusta, nec se ipsam capit, non in cælo capit, non in terra, impleturque doloribus vsque ad tenebras, de quibus hic loquitur Iob: quod spiritualiter & ad nostrum propositum loquendo nihil est aliud, quam quoddam pati & absque vlla certæ spei lucis alicuius spiritualisque boni consolatione affligi. Unde anxietates animæ quæ in ista amoris inflammatione affl. ctio maior est, eo quod duplici ex capite etefcat. Primum se habet ex parte spiritualium tenebrarum, quibus se septam conspici, quæ dubijs suis suspicionibusq; eam vexant. Secundum verò ex parte diuini amoris se tenet, qui illam inflammat, vulnereque suo amoroso stimulat, & mirum in modum accendit. Hæc duo pœnarum genera in simili statu benè expressit Iaias dicens:

Isai. 62. 9. *Anima mea desiderauit te in nocte* (hoc est, in

meis miserijs) Atque hic est vnus patiendi modus, habès se ex parte obscuræ noctis istius: *Sed & spiritu meo* (subiungit) *in precordijs meis de mane euigilabo ad te.* Et hic est alter patiendi modus, in desiderio & anxietate ex parte amoris, in precordijs spiritus, quæ sunt spirituales affectus: At in medijs hisce obscuris amorosisque pœnis quandam associationem & fortitudinem in intimis suis percipit anima, quæ illam comitantur, tantopereque corroborant, vt si quando pondus hoc angustæ tenebræ euanescat, multoties se solam vacuam debilemque sentiat, Cuius rei hæc tunc causa est, quod cum vis efficacique animæ passiuè illi à tenebroso amoris igne qui eam inflammabat, communicaretur & imprimeretur: eo ab huiusmodi inflammatione cessante, tenebra etiam, fortitudo ac calor amoris in anima euanescent.

CAPVT XII.

Horribilis hæc nox, purgatorium esse demonstratur. Et qua ratione in illa diuina sapientia illuminat homines in terra, eadem illuminatione qua purgat illuminatque Angelos in in cælis.

EX dictis perspicuum euadit quæ ratione nox hæc obscura amorosi ignis sicut in obscuro repurgat, sic etiam in obscuro flammescit anima. Animaduertere præterea licebit, quod quemadmodum in alia vita tenebroso materialiq; igne purgantur prædestinati, sic in præsentis vita amoroso, tenebroso spiritualique igne repurgantur ac abluuntur. Hoc siquidem inter vtrumque sæculum discrimen intercedit, quod ibi mundantur igne, hic verò purgantur & illuminantur amore. Quem profecto amorè petebat Dauid quando dixit: *Cor mundū crea in me Deus &c.* Ps. 51. 10.

Quan-

Quandoquidem cordis puritas, nihil est aliud, quam amor gratiaque diuina: & ideo mundi corde beati sunt à Salvatore nostro nuncupati, quod idem est, ac dicere amore capri, neque enim beatitudo alio quam amoris pretio confertur.

Quod autem repurgetur anima, dum igne isto amorosæ sapientiæ illustratur, (nunquam enim tribuit Deus sapientiam mysticam absque amore, cum ipse eam amor infundat) optime probat Hieremias dicens: *De excelsis misit ignem in ossibus meis, & erudit me.* Dauid quoque dicit, Dei sapientiam argentum esse igne purgatio amoris examinatum: *Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum.* Hæc enim obscura contemplatio simul infundit animæ amorem & sapientiam, vnicuique secundum ipsius necessitatem & capacitatem, illuminando animam illamque repurgando (quemadmodum inquit Sapiens) ab eius ignorantijs, sicuti ipsi euenit Sapienti.

Hinc etiam inferre licet, eandem Dei sapientiam à Deo per Hierarchias primas, usque ad vltimas, & inde ad homines derivatam quæ Angelos à suis repurgat ignorantijs, istas quoque animas purgare & illuminare. Propterea enim vniuersa opera quæ patrant Angeli, inspirationesque quas suggerunt, vere & proprie in scripturis, & à Deo dicantur fieri, & ab illis; eò quod regulariter illas per eos deriuat, & ipsi vicissim absque dilatione vnus alteri, quemadmodum solaris radius à multis fenestris ordinatè dispositis participatur. Quamuis enim verum sit, solarem radium ex se vniuersas illas illustrare, nihilominus qualibet illarum transmittit infunditque lumen alteri, magis attenuatum, secundum illius fenestræ modum, aliqua ratione magis contractum & remissum secundum quod fenestra plus, minusue ad solem ac-

cedit. vnde sequitur, quod quo superiores inferioresque Spiritus Deo sunt viciniore, eo magis sunt generaliore purgatione purgati, & illustrati, & quod etiam vltimi spiritus, tenuiorem remotioremque hanc illustrationem percipiunt. Hinc vterius sequitur, quod cum homo inferior sit Angelis, quando Deus vult illi contemplationem istam conferre, suo illam recipere debeat modo, magis scilicet limitate ac dolorose. Lumen siquidem Dei quod illuminat Angelum clarificando illum, inflammandoque amore, tanquam purum spiritum, huiusmodi infusio aptum hominem, ob ipsius impuritatem ac debilitatem regulariter (quemadmodum superius dictum est) in obscuritate, afflictione & angustia illuminat (sicut facit sol, qui oculum infirmum cum dolore illuminat) donec ipsemet amoris ignis spiritualizet illum ac extenuet, repurgando eum, vt suauiter vnionem amorosæ huius influentiæ, more Angelorum iam repurgatus recipere valeat (quemadmodum postea diuino freti auxilio dicemus) Reperiuntur siquidem animæ, quæ perfectiorem in hac vita Angelis adeptæ sunt illuminationem. Interim tamen anima contemplationem istam, amorosamque notitiam, in angustia & amorosa (de qua sumus locuti) anxietate recipit.

Inflammationem hanc, amorisque anxietatem, non semper percipit anima, in principijs enim huius purgationis spiritualis, vniuersus hic diuinus ignis in exsiccando & disponendo animæ ligno potius, quam in eo inflammando occupatur, sed quando iam ignis iste calefacit animam, ordinariè admodum inflammationem istam & calorem amoris experitur. Cum autem hoc loco intellectus mediâ istâ tenebrâ, magis repurgetur, euenire interdum solet mysticam hanc amorosamque

Hb 3 Theo-

B.
Annis
Cruce

Opera
Iusticia

NVI
129

Theologiam inflammando voluntatē, simul etiam potentiā intellectus aliquā notitiā, & diuino lumine, adeo suauis diuinoque modo illuminando, irradiare, vt à voluntate adiuta, mirum in modum effereffecit, ardente in eo in viuis flammis hoc diuino amoris igne, ita vt iam videatur animæ vitium sibi igne cum intelligentia viua præberi. Et propitrea dixit Dauid in quodam Psalmo: *Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis*: idque adeo vehementi igne, vt ego perciperē illud, succēdi. Potro inflammatio hæc amoris cum istarum duarum potentiarum, intellectus videlicet, & voluntatis vnione, ingentes diuitias & voluptates adfert animæ. Extra cōtrouersiam siquidē est, in obscuritate ista habere iam animam principia perfectionis vnionis amoris, quam expectat, A. que ita ad hunc tactum adeo sublimis sensus amorisque Dei, nisi exantlati iam tribulationibus multis, magnaque purgationis parte peracta, non peruenitur; sed ad alios inferiores huius vnionis gradus, qui ordinariē contingunt, nequaquam purgatio tanta requiritur.

Ps. 38. 4.

CAPVT XIII.

De alijs dulcibus effectibus, quos hæc obscura contemplationis nox in anima operatur.

Primus effectus mira intellectus illustratio.

EX isto inflammationis modo, nonnullos suaues iucundosque effectus, quos obscura hæc cōtemplationis nox in anima operatur intelligere possumus. Aliquando enim in medijs obscuritatibus istis illuminatur anima, lucetq; ei lux in tenebris, hac mysticā influentiā in intellectum directe deriuatā, voluntate etiam aliquantuliter participante, idque cum quadam serenitate ac simplicitate tam subtili sen-

suique animæ grata & suauis, vt illi nolum nomen imponi possit, quod fit aliquando secundum vnum modum sensus experimentique Dei, aliquando verò secundum alium. Interdum etiam sauciat simul voluntatem, & tunc sublimiter, tenerē fortiterque succenditur amor. Iam eodem diximus, tanto perfectius & subtilius duas istas potentias intellectum scilicet & voluntatem interdum conspirate, simulque vniri, quanto magis intellectus repurgatur. Verum antequam huc perueniatur, vt plurimum inflammationis huius tactus, in voluntate potius sentitur, quam perfectæ intelligentiæ tactus, in intellectu.

Inflammatio hæc scilicetque amoris, cum iam hic à Spiritu S. deriuetur, plurimum differt ab illā, de qua in nocte sensus sumus loquuti. Quamuis enim sensus etiam in inflammationis huius particeps sit, eo quod spiritus tribulationes illum quoque ex parte afficiant, radix tamen viuacitatq; sensus amoris, in superiori animæ parte, id est, in spiritu sentitur, taliterque id quod sentit & eius quod optat absentiam in spiritu percipit, ac intelligit; vt omnem sensus afflictionem, quamuis absque comparatione vlla, maior sit quam in priori nocte sensuata fuerit, nihili pendat: in intimis enim suis, agnoscit absentiam cuiusdam ingentis boni, cui nullum remedium adferri possit.

Verum hoc loco animaduertendum est quod licet à principio quādo nox hæc spiritualis inchoatur, hæc amoris inflammatio minimè percipiatur, eod quod iste amoris ignis nondum operationem suam perfecerit; loco tamen inflammationis huius, confert confestim animæ Deus, quendam æstimatum amorem sui adeo ingentem vt (sicut diximus) id quod magis illā affligit, quodque maximè in noctis huius tribula-

bulationibus sensit, anxietas sollicitudoq;
sit, qua metuit ne Dei iacturam fecerit,
ab eoque sit repudiata. Atque ita semper
affirmare possumus, ab ipsis noctis huius
principijs, animam anxietatibus amoris
nunc æstimationis, nunc etiam inflammationis
esse affectam: Manifesteque patet,
maximā passionem ac afflictionē, quam in
istis tribulationibus percipit, esse formidini-
nem istam. Si enim tunc certo illi constare
posset, nequaquam se rerum omnium iac-
turam fecisse, sed illa quæ patitur, ad me-
lus ipsius esse (sicuti reuera sunt) neque
Deum sibi esse iacturam, nihili vniuersas il-
las penas faceret, imo potius lætaretur
inde, sciens Deo gratum à se obsequium
exhiberi. Adeo enim ingens est æstimationis
amor quo Deum profecquitur (quā-
quam in obscuritate, neque ipsa eum per-
cipiente) ut non solum hæc quæ diximus
libenter pateretur, sed magna cum alacri-
tate multoties moreretur, ut illi rem gra-
tam præstaret. Sed quando iam flamma
succendit animam, simul cum æstimatione
nequam iam Dei habet, tantas vires ani-
mumq; acquirere solet, talemque propter
Deum anxietatem experiri, cōmunican-
te eam illis amoris calore, ut animosissime
absque vllius rei respectu in ebrietate, vio-
lentiæque amoris non admodum quid fa-
ciat considerando, insolita quædam inu-
tataq; quocunq; tandem modo seu ra-
tione sese illi offerrent, aggredederetur, ut
possit inuenire illum, quem diligit anima
eius.

Et hæc fuit causa cur Maria Magdale-
na, quamuis esset adeo nobili genere nata,
nobilium & ignobiliū hominum conuen-
tum in domo Pharisei ad conuiuium cō-
gregatum neglexerit (quemadmodum ait
S. Lucas) nec considerauerit importunum
minuq; decens esse, inter cōiuuas lachry-
mas effundere, dum modo posset abiq; v-

nus horę dilatione, dum cōmodius oportu-
niusq; tempus expectat, ad eum à quo iā
ipsius anima sauciata erat, & inflammata,
peruenire. Atq; ista est amoris ebrietas &
audacia, quæ in causa fuit, ut quamuis sei-
ret dilectum suū sepulchro signato inclu-
sum, ingenti lapide contentum, & à mili-
tibus custodientibus vndiq; septum, nihilo-
minus nulla istarum rerum amoris im-
petum retardauit, quin ante solis exortum
ad eum vnguentis liniendum proficiscere-
tur.

Tandem eadem amoris ebrietas anxie-
tatq; efficit, ut illum quem hortulanū cre-
debat, & corpus è sepulchro sustulisse exi-
stimabat, an corpus illud sustulisset, &
vbinam illud reposuisset percunctaretur,
ut illud ipsa posset auferre: *Situ sustulisti eū*
dicit mibi vbi posuisti eum, & ego eum tollam:
non considerando interrogationem il-
lam, si iudicium ratioque ab amore libera
fuisset, non adeo esse prudentem, mani-
festè enim patet quod si ille furto illud
sustulisset, nequaquam hoc ei esset pro-
palaturus, & multo minus accipere per-
missurus. Istud quippe forti, vehementiq;
amori proprium est, ut omnia illi possibi-
lia videantur, & omnes idem quod ipse co-
gitare moliriq; arbitretur; non enim ali-
quid aliud reperiri credit, quod quispiam
amet aut quærat, præter id quod ipse a-
mat & quærit: existimando nihil aliud a-
more & studio dignum præter illud. Pro-
pterea enim quando sponsa dilectum
suum, per vicus & plateas quæsitura exi-
uit, ceteros eodem amore cogitatione-
que occupatos credens, illis dixit: ut si
reperissent illum, dicerent eam amore sui
langere.

Huiusmodi erat Mariæ istius vehemētia
amoris, ut videretur illi, quod si hortula-
nus locum in quo illum absconderat, in-
dicasset, se iuram, illumque accepturam
quam

B.
Annis
Cruce

pera
istica
NVI
124

Ebrietas
amoris.

Ioan. 20. 1.

Ibid. 15.

Amoris
fortis pro-
prium est
omnia sibi
credere
possibilia.

Cant. 5. 2.

quamvis vel maxime prohiberetur. Huiusmodi itaque formæ ac conditionis sunt anxietates amoris, quas ista experitur anima, quando iam in hac purgatione spiritali profecit. Surgit enim de nocte (hoc est, in istis purgatiuis tenebris) secundum voluntatis affectus. Et veluti anxia fortisque læna vel vrsa, suos requirens catellos, quando sunt ei ablati, nec tamen reprensens, sic & ista vulnerata anima, anxie potenterque Deum suum querit. Cum enim

Amor impatientis.

in tenebris verteretur, sentit eum sibi absentem, moriturque amore illius. Atque hic est impatientis amor in quo multo tempore vitam producere nequit homo, nisi vel optatis potiatur, vel certè intereat: similis

Gen. 30. 1.

illi quo erga filios flagrabat Rachel, quando dixit Iacob. *Da mihi filios, alioquin moriar.*

Sed hoc loco inquirendum est, quomodo anima cum se aded miserabilem, tamque Deo indignam sentiat, sicut in istis purgatiuis tenebris sentiri solet; tantum animi & virium habeat, ut audeat ad divinam aspirare, tendereque vnionem. Huius rei causa est; quod cum amor iam illi præbeat vires, quibus serio amet: proprietates autem amoris sit, velle amantem vnire, coniungere, æquare & rei amatæ similem, ut sese in amoris bono perficiat, efficere: hinc est, quod cum hæc anima nondum sit in amore perfecta, eod quod nondum ad vnionem peruenerit, fames & sitis qua eius quod illi deest tenetur, vnionis videlicet, ne cnon vires, quas iam amor contulit, voluntati, quibus illam inflammavit, faciant illam, secundum voluntatē flammantem esse audacem, & animosam, quamvis secundum intellectum, eo quod sit in obscuritate, indignam se & miserabilem reputet.

Amoris proprium est, velle amantē vnire & æquare rei amatæ.

Cur hæc diuina lux

causam cur diuina hæc lux cum semper sit

lux animæ nõ statim ac illam irradiat, illuminet: quemadmodum postmodum facit: imò potius tenebras illi offundat, tribulationesque de quibus sumus locuti, adducat? Dubitationi huic aliqua ex parte superius responsum est, particulari tamen huic obiectioni respondetur. Tenebras cæteraque mala, quæ experitur anima, quando ista diuina lux illam ferit, nequaquam esse tenebras & mala lucis: sed ipsiusmet animæ, lucem autem animam illustrare, ut hæc mala agnoscat. Vnde ab ipso met principio, irradiat illam lux ista diuina: sed ipsius ope non potest videre anima, nisi ea quæ sibi (vel ut melius dicam) in se sunt viciniora, tenebras videlicet & miseras, quas iam miserate Deo videt, ante autem nequaquam videbat, eod quod lux ista supernaturalis, minime illam feriret. Atque hæc est causa, cur à principio nihil aliud quam tenebras & mala percipiat. At postmodum notitiâ sentimentoque malorum repurgata, oculos quibus huius lucis diuinæ bona sibi manifestata intueretur, consequetur: profligatisque & sub lauis vnuerfis istis tenebris & imperfectionibus animæ, confestim incipiunt agnosci utilitates, bonaque ingentia, quæ in hac felici nocte anima adipiscitur.

Ex dictis constat, quanta hoc loco conferat Deus animæ beneficia, secundum sensitiuam & spiritualem partem, forte eam isto lixiuo amaraque potione ab omnibus affectibus & habitibus imperfectionis, quibus tam in temporalibus, quam in naturalibus sensitiuis & spiritalibus latebat emundando, potentias ipsius interioribus obscurando, illasque omnibus istis euacuando, constringendo etiam & exciseando sensitivas, spiritualesque affectiones illius, debilitando insuper & vires illius naturales in omnibus illis attenuando (quod nunquam, anima per se ipsam con-

consequi potuisset, quemadmodum statim dicemus) hocque modo illam deficere, ac veluti emori omnibus illis quæ non sunt Deus faciendo; vt hac ratione denu- detam ac antiqua iam sua pelle spoliaram, nouis induat vestimentis. Atq; ita renouatur illi, sicut aquilæ iuuentus sua, remanēdo nouo induta homine, qui secundum Deum (vt ait Apost.) creatus est, quod nihil aliud est, quã eius illustrare intellectu supernaturali lumine, ita vt intellectus humanus fiat diuinus vnitus diuino. Et eodẽ modo voluntatem illius diuino inflammare amore, ita vt iam voluntas non minus sit quam diuina, non minus scilicet quã diuino modo amando, vnita iam & vnũ cum volente amoreque diuino effecta, & eodẽ omnino modo memoria. Affectus etiã & appetitus vniuersi secundum Deum diuino modo mutantur. Atq; ita hæc anima erit iam de cælo cælestis, & plus diuina quam humana. Quæ vniuersa (sicut ex ijs quæ dicta sunt, optime animaduerti potest) Deus in ea nocte ista mediante efficit ac operatur, diuinè illam illustrando, ac Dei solius, nulliusque alterius rei anxietatibus inflammando. Quamobrem ipse rationabiliterque admodum subiungit confessim anima tertium Cantus versum, quem cum cæteris eiusdem cantus, versibus proponemus, & capite sequenti exponemus.

CAPVT XIV.

In quo tres vicini primi Cantus Versus proponuntur & explanantur.

*O sortem fortunatam,
Exiui, nec fui obseruata;
Cum iam esset domus mea
tranquillata.*

Foelix fors quam primo trium horum versuum decantat anima, contigit illi, ob eam, quæ duobus sequentibus versibus recenset, in quibus illius metaphoram assumit, qui ad aliquid operis circumspectius peragendum, domo suã noctu & in tenebris, sopitis iam domesticis, egreditur, ne quispiam illorum opus inturbetur. Cum enim hæc anima opus tam raram, heroicumque esset patratura, ac est seipsam diuino dilecto vnire, foras exit, dilectus quippe non nisi foris, & in solitudine reperitur. Quam etiam ob causam, sponsa solum illum inuenire cupiebat dicens: *Quis mihi det te fratrem meum vt inueniam te foris, & deosculer te?* id est, communicem tibi amorem meum? Expediebat præterea animæ amore captæ, ad exoptatum suum finem consequendũ, noctu egredi, sopore iam oppressis omnibus suis domesticis: hoc est extinctis iam ac noctis istius beneficio vniuersis vilibus operationibus, passionibus, appetitibusque suis consopitis, qui sunt domestici ipsius, qui semper quod enigilant, molestissimè ferentes animam ab ipsis liberam euadere, hæc ipsius bona præpediunt. Hi siquidem sunt domestici, de quibus in sancto Euangelio loquitur Saluator *Et inimici hominis domestici eius.* Quare expedierat, istorum domesticorum operationes motusque in nocte ista cõquiescere & sopiri, ne supernaturalibus bonis vnionis amoris cum Deo obstaculo essent, quæ vnio perseverante operatione viuacitateque illorum nequit obtineri. Vniuersa siquidẽ ipsorum molimina & motus præpediunt potius spiritualiũ bonorũ vnionis amoris receptionẽ, quam promouent, nam omnis ipsorum aptitudo & habilitas naturalis, manca insufficiensque est, bonorũ supernaturalium intuitu, quæ sola Dei infusione, passiuè secretè & in silentio animæ cõmu-

Li nican-

B.
Annis
Cruce

vera
istica
NVI
129

Cant. 1. 2.

Qui sunt
domestici
inimici
hominis.
Matt. 10.
36.

nicantur, vnde necessarium est, vt vniuersæ potentia sileant, vilem suam operationem & humilem abiectamque propensionem minime intermiscendo, vt infusio- nem hanc diuinam recipiant.

Quamobrem fortunata fors animæ istius fuit, quod Deus in nocte ista vniuersam domus suæ familiam, hoc est, vniuersas potentias, passiones, affectus & appetitus qui in anima sensitiua, & spiritali viuunt, consopierit, vt ipsa ad spiritualem perfecti amoris Dei vnionem posset peruenire. *Exiui nec fui deprehensa* aut obseruata, hoc est, absque eo quod ab illis præpedirer, eo quod in nocte ista consopiti, mortificatiue fuerint, quemadmodam dictum est. O quam fortunata fors est, posse animam à domo sensualitatis suæ liberam euadere: Nemo hoc recte capere potest, nisi forte (vt existimo) anima quæ reu hanc experta est. Perspicue enim animaduertet, quam miseram seruitutem seruiebat, quantisque miseris, cum passionum, & appetituum suorum voluptatibus inhæreret, erat subdita, agnosceretque qua ratione vita spiritus sit vera libertas, & opulencia, quæ secum inæstimabilia bona adducit, quorum nonnulla, sequentibus cantibus adnotabimus, ex quibus manifestius patebit, quam merito felici sorti anima noctis huius horrendæ transitum, adscribar.

Fortunata fors est anima posse à domo sensualitatis suæ liberam euadere.

CAPVT XV.

Secundus Cantus, eiusque declaratio proponitur.

CANCION II.

*A escuras y segura,
Por la secreta escala disfragada,
O dichosa ventura,
A escuras y enclada;
Estando y ante casa sosegada.*

SENSVS.

*In obscuro & satis tuta
Per secretos gradus: personata,
O sortem fortunatam,
In tenebris & bene celata
Cum iam domus mea esset tranquillata.*

PROsequitur in hoc cantu anima nonnullas proprietates, obscuritatis noctis istius celebrare, optimam quæ ei per illas euenit, sortem rursus decantando. Reperit autem proprietates huiusmodi, cuidam tacitæ obiectioni respondendo & admittendo ne aliquis existimet, quod quia tot angustiarum tempestates, dubia, timores horroresque, sicuti dictum est, in ista nocte pertransisset, propterea maiori se perditionis periculo obnoxiam fuisse, quin potius in ista obscura nocte maiorem se securitatem esse adeptam, eò quod in ea subtiliter industrioseque aduersarios suos, iter suum semper præpedientes, euadebat. In obscuritate enim noctis immutato schemate pergebat, trium colorum vestimentis, de quibus postmodum sumus locuturi, induta, & per quandam secretissimam scalā, nemine domesticorum conscio (quæ scala sicuti etiam suo loco adnotauimus est viua fides) ad eò contra occultaque ad opus suum melius peragendum egressa est, vt non potuerit non tutissime iter hoc peragere: præterquam consopitis iam, mortificatis & extinctis in nocte ista purgatiua appetitibus, affectibus, passionibusque suis, qui si expergefacti ac viui fuissent, nequaquam egressionem hanc permisissent.

CAPVT XVI.

Primum proponitur Versus, & qua ratione dum anima in obscuritate iter peragit, securam incedat, demonstratur.

In obscuro & satis tuta.

Quidam
adhibe-
re obse-
rum in a-
nima est
nat.
Obscuritas, de qua hoc loco loquitur Anima circa appetitus & potentias sensitivas interiores & spirituales (sicut iam diximus) versatur, quæ omnes in nocte istâ in suo lumine naturali obscurantur, vt hoc lumine repurgato possint supernaturali lumine illustrari. Appetitus siquidem sensitui & spirituales conlopiuntur & mortificati, nec valent rem aliquam, siue diuinam siue humanam dulciter degustare, affectus animæ oppressi & coarctati, nec sese mouere, aut alicui rei inniti possunt: imaginatio ligata nec aliquem discursum aptum formare potest: memoria extincta: intellectus obtenebratus: & quod hinc sequitur, voluntas etiam arida & angustiatâ, vniuersæque potentie euacuata, & super omnia hæc densa quædam & onerosa nubes animam premit, quæ illam coarctat, & quasi à Deo alienatam separat.

Hocque modo in *Obscuro* dicit se securam iter fecisse. Cuius securitatis causa recte est declarata, vt plurimum enim nunquam aberrat anima, nisi propter appetitus suos: vel propter delectationes suas, vel propter discursus suos, vel propter suas intelligentias, vel tandem propter affectus suos in quibus ordinatæ excedit, vel deficit, vel variat, vel aberrat, & inde ad ea, quæ non expediunt, fit pro-

pensa. Vnde omnibus operationibus, motibusque istis præpeditis; & ligatis perspicuum est, remanere animam ab errore in illis committendo, tutam ac securam, non enim duntaxat à se ipsa libera euadit, verum etiam à duobus alijs inimicis, qui sunt mundus, & dæmon, qui affectibus & operationibus animæ extinctis nequeunt illam aliunde alioque modo bello laceffere.

Hinc sequitur, eo animam securiorum esse, quo magis in obscuritate & à suis naturalibus operationibus *vaqua* incedit. Nam vt Propheta ait: *Perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum: interitus perditioque animæ ex ipsa tantummodo originem trahit* (hoc est, ab operationibus, appetitibusque suis interioribus & sensitui inordinatis) bonum autem (ait Dominus) tantum ex me. Quamobrem animæ hoc modo suis malis impetitæ, reliquum est, vt cõfestim conferantur vnionis cum Deo in appetitibus & potentijs suis bona, quæ vnio diuinæ illas cælestesque efficiet. Vnde tenebris istis duratibus, si anima sese reflectere voluerit, optimè animaduertet, quam parum appetitus & potentie ad vanas & inutiles res diuagentur: quamque securam & alienam se à vana gloria & superbia, ac præsumptione, falso item gaudio, alijsque id genus multis rebus, sentiat. Benè ergo deducitur, quod quia anima in obscuro incedit, tantum abest, vt se perendi periculum incurrat, vt etiam seipsam lucrificat: siquidem in hoc statu virtutes acquirat.

Verum hinc cõfestim nascitur dubium quoddam, nimirum siquidem res diuinæ ex se prolunt animæ, illamque lucrificiunt & securam reddunt, cur in nocte ista obscurat Deus appetitus, potentiasque illius, etiam respectu rerum bonarum, idque

li 2

taliter

*Cur Deus
in nocte ista
obscurat poten-
tias & appetitus
animæ etiam
respectu rerum bo-
narum.*

B.
Annis
Cruce

vera
istica
NVI
129

Dubij re-
solutio.

taliter, ut etiam eis frui non possint, nec illis, sicut cæteris, uti & occupari, imò etiam aliqua ratione minus? Dubitationi huic respondetur, plurimum expedire tunc animæ operationum suarum gustumque etiam in rebus spiritualibus vacuitatem, eo quod appetitus & potentias viles & impuras habeat: unde quamvis potètijs istis, suauitas cõmunicatioq; supernaturalium & diuinarum rerum tribueretur, non possent illas, nisi vili infimoque modo recipere: nam quemadmodum Philosophus ait.

Omne quod recipitur ad modum recipientis recipitur. Vnde cum potentia ista naturales, puritate, viribus, capacitateque ad res supernaturales, secundum ipsarum modum, videlicet diuinum recipiendas & degustandas sint destituta, suoque duntaxat modo illas delibare valeant: conueniens & necessarium est, ut etiam circa hæc diuina obsecrentur, ut sit perfecta purgatio, ut postquam ablactata, repurgata, & annihilata in illo primo fuerint, vilem illum operandi, & recipiendi modum amittant, hocque modo disposita, & attemperata, vniuersa ista potentia & appetitus animæ, ad excelsa sublimiterque recipienda, sentienda, & degustanda diuina remaneant, quod fieri nequit, nisi prius vetus moriatur homo. Hinc est quod vniuersa spiritualia dona nisi desuper à Patre luminum in arbitrium appetitumque humanum descendant, licet quam maximè appetitum, & gustum suum ac potentias circa Deum exerceat homo, licet etiam videatur illi quod insigniter Deo potentia ista fruatur, non tamen illum, hoc diuino perfectoque modo, degustant.

Et ad hoc propositum (si iste esset locus opportunus) possemus hoc loco demonstrare quomodo reperiantur multi,

qui multis suauitatibus affectibusque in Deo & rebus spiritualibus perfruuntur, & circa eum, potentiarum suarum operationes exerceant, & foras illis supernaturalia illa atque spiritualia esse arbitrantur, cum tamen nihil forte aliud sint, quam actus ac appetitus valde naturales & humani: cum enim huiusmodi actibus & appetitibus, in cæteris rebus vtantur, etiam illos cum eodem temperamento, circa res bonas, ob quandam naturalem facilitatem, quâ ad mouendum & excitandum appetitum atque potentias ad quamlibet rem præditi sunt, exerceant. Si in illis quæ nobis dicenda supersunt oportuna sese attulerit occasio, de hac re agemus, nonnulla adducendo indicia, ex quibus dignosci possit, quando motus actionesque interiores animæ circa Deum sint solummodo naturales, quando verò spirituales tantum, quando verò spirituales & naturales simul. Nunc satis sit hic nosse, quod ad hoc, ut actus & motus interiores animæ possint à Deo sublimiter & diuine moueri, debere illos prius consopiri, obscurari, & tranquillari in naturalibus, quantum ad vniuersam ipsorum aptitudinem, operationemque spectat, donec deficient.

O ergo spiritualis anima: quando appetitum tuum videris obscuratum, affectus tuos aridos & coarctatos, potentiasque tuas ad quodlibet interius exercitium inhabiles & ineptas, non propterea affligaris; quin potius, magnam tibi felicitatem obuensis reputa: siquidem iam te Deus à te ipsa, auferendo ex manibus tuis facultates tuas liberat, quibus licet, quam optimè negotiata fuisses, nunquam ita perfecte secureque ob potentiarum istarum impuritatem ac ruditatem fuisses operata, quemadmodum nunc, quando Deus

portet tibi manu, te veluti cæcam in obsecritate, quò & quà te ignorante, ducit quo tu nunquam oculis pedibusque tuis vrens licet quam optimè incederes, iter facere sciuisses.

Causa porò ob quam non solum securagraditur anima, quando hoc modo vadit in tenebris, sed etiam maiora in dies capit virtutum incrementa, magisque in via spiritali proficit, est, quia vt plurimum, quando anima nouas recipit probitatis profectusque accessiones, id fit per viam per quam illa minus cogitat, imò in qua ipsa se perire ordinariè arbitrat. Cū enim ipsa nunquam nouitatem illam, quæ eam excæcat, & à suo primo procedendi modo deuiare facit, fuerit experta, potius se perdere, quam lucrari existimat; cum se videat in ijs quæ sciebat & degustabat perire, & per viam quam ignorat, & quæ illi minimè sapit, proficisci. Quemadmodū viator, qui vt nouas atque ignotas regiones perat, alterius relationi nixus, nouis ac sibi ignotis & inexpertis itineribus graditur, non verò illis quæ ei fuerant ante explorata: (perspicuum siquidem est non potuisse eum nouas ingredi regiones, nisi itineribus nouis, nunquam cognitis, ac illis quæ nouerat prætermisissis (eodem modo anima quādo maximè in tenebris, & nesciens incedit, proficit. Propterea cum (sicut dictum est) Deus in hoc statu, magister sit istius obsecrate animæ, optime potest illa, iam quod mysterium hoc intellexit, in veritate lætari dicere que:

In obscuro & satis iusta.

Alia etiam subest causa, cur in tenebris istis, anima incesserit securagraditur, estque quia patiebatur: via enim patiendi securior & vtilior est, quam via fruendi & faciendi. Primo quia in patiando superadduntur

ei diuinæ vires, in faciendo autem & fruendo, debilitates ac imperfectiones suas exercet. Secundo, quia in patiando exercetur & acquiritur virtutes, & purificatur anima ac sapientior cautiorque euadit.

Sed alia magis præcipua potest assignari causa, cur anima in tenebris ambulando securagraditur, quæ ex parte diuinæ lucis, vel obscuræ sapientiæ se tenet. Nam taliter absorbet, & in se imbibit animam hæc obscura contemplationis nox, illamque ad eò vicinam Deo constituit, vt ipse illam protegat, & ab omni eo, quod Deus non est, liberet. Cum enim in hoc statu anima medicamenta sumat, vt sanitatem, quæ est ipsemet Deus consequatur, exercet illam maiestas sua, diuina & omnium rerum abstinentiã habet appetitum nau-seabundum respectu omnium illarum: quemadmodum vt infirmus aliquis sanetur qui in domo sua magni fit, ad eò illum in intimis cubiculis custodiunt, vt ne leui quidem aura afflari patiantur, sed neque solis luce frui sinunt, neque permittunt, vt vestigia incedentium, domesticumque strepitum percipiat, delicatissimo denique eum cibo, & qui potius substantiale alimentum præbeat, quam gratum saporem, idque ad mensuram, nutriunt.

Cunctas proprietates istas (quæ omnes ad securitatem custodiamque animæ spectant) hæc obscura contemplatio illi ideo confert, quia ipsa Deo proximior est effecta. Et reuera quo amplius anima Deo appropriat, eo obscuriores tenebras profundioresque, obscuritatem ob suam debilitatem percipit, sicut ille qui propius ad solem accederet, maiores tenebras maioremque cruciatum ab ipsius maximo splendore propter debilitatem, impuritatem ac breuitatem intuitus sui pateretur: vnde ad eò immensa est lux spiritalis Dei,

li 3 adeo:

B.
Annis
Cruce

vera
istica

NV

129

Quo magis anima Deo appropinquat, eo obscuriores tenebras ob suam debilitatem experitur.

adeoq; intellectu superat, vt quādo maxime ad eam accedit, illū excæcet & obfcurer. Atque hæc est causa ob quā ait Dauid, *ps. 17. 12.* posuisse Deum latibulū suum tenebras & tabernaculū suū in circuitu suo tenebrosam aquā in nubibus æris. Quæ tenebrosa aqua in nubibus æris est obscura contemplatio. Diuinaq; in animabus sapientia, quemadmodum iam dicemus. Quod experitur ipsæ tanquā rem tabernaculo in quo ipsæ cōmoratur, vicinā, quando illas Deus magis sibi coniungit. Atq; ita quod in Deo est lux, claritasq; sublimior, id homini est obscura tenebra, quemadmodū dicit S. Paulus, sed & Dauid confestim in in eodē Psalmo declarat, dicens: *Pro fulgore in cōspectu eius nubes transferūt*, id est, propter splendore, qui in eius præsentia reperitur, nubes & cataraæ egressæ sunt (videlicet pro intellectu naturali) cuius lux sicut dicit *Isaias. Obtenebrata est in caligine eius.*

Ipsa 5. 30. Miserrabilis est vita nostra cōditio in quam difficulter veritatem agnoscimus.

Omiserabilis vitæ nostræ cōditio, in qua tanta cum difficultate veritas agnoscitur; siquidem id quod splendidius veriusq; est, nobis est obscurius magisq; ambigū, & idcirco etiā illud fugimus, & ab eo quāuis maxime nobis expediat abhorremus, id verò quod magis conspicuū est oculosq; nostros ad impiet, hoc amplectimur, & quide cōsecramur, cū tamen illud tale sit, quod nobis minus expedit, quodque nos ad singulos feruæ passus facit corruere, o in quanto timore discrimineq; viuit homo, siquidē ipsamet ocolorū suorum naturalium lux, quā sequitur est prima quæ illū infascinat, & ne ad Deū redat, decipit, quod si viam, per quam eundū sit, videre velit, necessariū illi est oculos habere clausos, & in obscuritate iter peragere, vt possit securus ab inimicis suis domesticis, qui sunt lensas & potētiæ ipsius proficisci. Optime igitur absconditur & protegitur hic anima in ista tenebrosa aqua

quæ est Deo vicina. Quemadmodū enim ipsimet Deo, pro tabernaculo & cubiculo deseruit, eodem etiā modo deseruit illi, pro perfecta protectione actecuritate, sicut hoc in tenebris sit, in quibus protegitur, sibiq; ipsi & omnibus alijs creaturā damnis absconditur, quemadmodū diximus. De huiusmodi enim animabus intelligitur quoq; illud quod in alio Psalmo ait Dauid. *abscondes eos in abscondito faciei tue, a cōturbatione hominum. Proteges eos in tabernaculo tuo, a contradictione linguarum.* Quibus verbis omne protectionis genus intelligitur: manere siquidem absconditū, in abscondito faciei Dei, a cōturbatione hominum, est obscura contemplatione ista, cōtra occasiones vniuersas quæ ex parte hominū possunt illi obuenire, esse roboratā. Protegi verò in tabernaculo eius a contradictione linguarum, est manere animā huic aquæ tenebrosæ immeritam; quæ est tabernaculum de quo locuti sumus. Vnde quoniam anima vniuersos appetitus affectusq; suos ablatos & mortificatos habet, & potētiās obscuratas, est ab omnibus imperfectionibus, quæ spiritui repugnāt, immunis, siue illæ ex sua propria carne, siue ex cæteris creaturis oriantur. Quamobrē hæc anima optime dicere potest se *In obscuro & securam incedere.*

Alia quoque non minus quā antecēdēs efficax ratio subest, ad penitus pernoscendum animam istam recte incedere. quāuis id in obscuritate fiat: robur videlicet & fortitudo, quā hæc obscura, dolorosa, tenebrosaque Dei aqua confestim animæ confert. Licet enim tenebrosa sit, aqua tamen est: & propterea recreat eā, reficit, ac roborat in ijs, quæ magis ei expediūt; licet hoc in obscuritate & dolorose perficiat. Illic enim animaduertit in se anima verā quandam seriamq; determinationem & energiam nihil huiusmodi perpetuandā, quod

quod Dei offensam esse arbitretur, nihilque eorum prætermittendi, quæ ad ipsius obsequium spectare videantur. Amor siquidem ille obscurus in ea cum quadam vigilantis sollicitudine & interiori eorum, quæ illius causa facere vel prætermittere, ad placendum illi debet, cura succeditur; oculare considerando, milleque modis indagando, si forte aliquam illi indignandi causam præberit: idque multo maiori cum sollicitudine & anxietate, quàm antea quemadmodum superius dictum est, cum de amoris anxietatibus ageremus. In hoc enim statu vniuersi appetitus, vires, potètiæque animæ, cum ab omnibus alijs rebus auulsæ & abstractæ sint, vniuersum conatum ac vires suas in Dei sui duntaxat obsequio impendunt. Hocque modo anima egreditur ex seipsa, & ab vniuersis rebus creatis, & ad dolcem delectabilemque diuini amoris vniõnem, in obscuro transit & secreta.

CAPVT XVII.

Secundus proponitur Versus, & qua ratione hæc obscura contemplatio arcana sit, demonstratur.

*Per secretam scalam
personata.*

Tres nobis proprietates ad trium dictionum, quæ præsentis versu continentur, intelligentiam, explicandæ sunt. Quarum duæ, *Secreta* videlicet & *Scala* ad oblecturam contemplationis de qua agimus noctem spectant: tertia autem, nimirum personata ad modum quo in hac nocte vitur anima, pertinet. Primo loco sciendum est, appellare in hoc versu animam obscuram contemplationem istam, per quam ipsa ad amoris vniõnem egreditur,

secretam scalam ob duas quæ in ea reperiuntur proprietates, quas iâ explicabimus.

Primo contemplationem istam tenebrosam, vocat *secretam*, eò quod sicuti superius attigimus, ipsa sit mystica Theologia, quam secretam sapientiam Theologi appellant: quæ sicuti sanctus Thomas docet, peculiarius communicatur infunditurque animæ per amorem, quod arcano ac secreto modo euenit, non interueniente naturali intellectus nec reliquarum potentiarum operatione. Vnde quoniam dictæ potentie hanc Mysticam Theologiam non attingunt, sed Spiritus sanctus infundit illam animæ (quemadmodum sponsa in Canticis asserit) ipsa qua id ratione fiat, minime agnoscente, appellatur *secreta*. Et reuera non solum ipsa rem hanc haudquaquã intelligit, sed nec quispiam alius, nec dæmon ipse. Magister siquidem, qui illam instruit in anima substantialiter moratur, sed non ob id duntaxat appellari potest secreta, verum etiam proptereffectus, quos in anima producit. Non solum enim in tenebris purgationisque angustijs quãdo hæc secreta sapientia repurgat animam, secreta & arcana est, vt anima nihil de illa proferre sciat, sed etiam postmodum in ipsamet illuminatione, quando manifestius hæc sapientia illi communicatur, est adeo animæ occulta, vt illam agnoscere, nomenque illi, ad eam verbis explicandã imponere nequeat, nam præterquã quod nullo rãgitur anima desiderio illam propalandi, nullum etiam reperit modum aut rationem, sicut similitudinem, quæ illi omnino ad intelligentiam ad eò sublimem manifestãdam, tamque delicatam & infusum spirituale sentimentum exprimendum satisfaciat. Vnde etsi quam maximo teneretur desiderio ista explicandi, & licet plurimos declarandi modos,

60. ge.

B.
Annis
Cruce

vera
istica

NVI
124

congereret, semper tamen remaneret secreta. Cū enim interior illa sapientia ad eò simplex, generalis spiritalisque sit, vt nō fuerit intellectum ingressa, aliqua specie, vel imagine sensui subiecta, obuoluta & contexta (sicut interdum euenire solet) hinc est quod imaginatiua & sensus, cum illa non fuerit per illos ingressa, nec modum coloremque ipsius perceperint, nesciant rationem illius assignare, nec illam taliter imaginari, vt de ea aliquid rectè enunciare valeant: quamuis manifestè videat anima se dulcem rarāque illam sapientiam intelligere & degustare, illius instar, qui rem quampiam nunquam antea vitam conspiceret, cuius etiam similitudinem nūquam vidisset: quamuis enim illam intelligeret, ac degustaret, nomen tamen illi imponere nesciret, nec licet depromere; atque hoc ita se haberet, etiam si res illa sensibus fuisset percepta. Quanto minus ergo exprimi aperiri que poterit id, quod nequaquam sensuum interuentu ingressum est? Hoc siquidem diuino stylo idiomaticque proprium est; vt quando illud est maxime intimum, infusum & spirituale, ac vniuersum sensum excedens, confestim vniuersam exteriorum interiorumque sensuum harmoniam, & aptitudinem cessare faciat, & obmutescere. Cuius rei suppetunt nobis autoritates simul & exempla in diuinis literis. Inopiam siquidem ac insufficientiam exteriorum diuinum idioma manifestādi ac proferendi ostendit Ieremias, quando postquam Deus cum illo sermonem miscuisset, nihil aliud dicere sciuit, præterquam. A. A. A. Defectum quoque & insufficientiam interiorum, hoc est interioris imaginationis sensus, nec non etiam exterioris quantum ad præsens negotium spectat, ostendit etiam coram Deo in rubo Moy-

ses, quando non tantummodo dixit Deo, se postquam cum illo verba fecisset loqui nescire; sed etiam (iuxta quod in Actis Apostolorum dicitur) nō considerare quidem audere, tremefactus autem Moyses non audebat considerare; existimando imaginationem remotam admodum & mutam esse. Cum enim contemplationis huius sapientia, idioma Dei sit ad animam puri spiritus, cuiusmodi nequaquam sunt sensus, minime illud percipiunt, atque hac ratione est illis secretum, neque illud norunt, neque verbis exprimere valent.

Hinc e elicere possumus causam, ob quam nonnullæ personæ, hac via incedentes quæ sortitæ sint animas bonas & timidas, cum rationem eorum quæ diuinitus percipiunt, rectoribus suis reddere cuperent, nullo id modo facere norunt aut valent, vnde & in proferendis illis magnā sentiunt renitentiam, præsertim verò quando contemplatio est aliquo modo simplicior, & quam anima vix percipit: idque solum dicere norunt manere animam satis factam, & quietam, nec non se Deum experiri, resque illis iuxta arbitriū suum ex animi sententia succedere, nulla tamen ratione exprimere valent, id quo potitur anima, præterquam generalibus loquendi modis, superius dictis, similibus. At aliter res se habet, quando illa, quæ recipit anima, particularia sunt, cuiusmodi sunt visiones, sentimenta &c. quæ quoniam vt plurimum sub aliqua specie, cuius sensus particeps est, recipiuntur, tunc sub illa specie, vel alia similitudine verbis exprimi possunt. Verum non est de ratione ac proprietate contemplationis puræ, posse verbis efferri; vix enim hæc verbis explicari potest, & idcirco appellatur arcana.

Nec idcirco duntaxat hæc obscura contemplatio dicitur & est secreta, sed etiam quia

Styli idiomatici diuini notanda proprietates.

Isa. 1. 6.

Exo. 4. 10.

quia proprium est huic mysticæ sapientiæ, abscondere in se animam. Nam præter id quod ordinariè euenit, taliter aliquando absorbet animam, illamque in sua secreta abyſſo demergit, vt manifestè ipsa animaduertat, se ab omni creatura remotissimam derelictissimamque manere, taliter vt videatur illi, quod in quadam profunda vastissimaque solitudine constituitur, ad quam nulla humana creatura peruenire potest, & veluti in quodam immenso deserto, quod nullos habet terminos, quod illi tanto delectabilius, suauius, amabiliusque est, quanto magis profundum, amplum & solitarium est, in quo anima tantum amplius se occultam, absconditamque conspicit, quâto se magis super omnem temporalem creaturam eleuatâ intruetur: & tunc abyſſus ista sapientiæ tantopere attollit & magnificat animam, collocando illam in venis scientiæ amoris, vt non solum faciat illam agnoscere vilem abiectamque esse vniuersam creaturam (quârum ad istam supremam sapientiam & sensum diuinum attinet) verum etiam animaduertit quam viles & insufficientes, & aliqua ratione improprij sint vniuersi loquendi modi, quibus in hac vita de rebus diuinis agitur, neque posse via naturali (licet sublimissimè doctissimeque de his disseratur) de illis vt ipsa in se sunt, notitiam haberi & sentiri, nisi illuminatione mysticæ huius Theologiæ intercedente. Atque ita animaduertendo anima veritatem hanc in illuminatione illius, quod nimirum non possit attingi, & multo minus verbis humanis, aut vulgaribus declarari, merito illam appellat secretam.

Hanc proprietatem quod videlicet sit secreta; & super capacitatem naturalem diuina hæc contemplatio, non solum ideo habet quia est supernaturalis; sed etiam quia est dux, animam ad perfectio-

nes vnionis cum Deo deducens; quæ cum humanitus sint ignotæ, ad eas nesciendo & diuino modo ignorando tendi debet. Loquendo enim mysticè (quemadmodum hoc loco loquimur) res istæ minime agnoscuntur, neque sicuti ipsæ sunt intelliguntur, quando inquiruntur, sed quâdo iam repertæ sunt, & ad praxim deductæ. Nam ad hoc propositum ait Propheta Baruch de sapientia ista diuina loquens. *Non est qui possit scire vias eius, neque qui exquirat semitas eius: Regius quoque Propheta de hoc animæ itinere cum Deo loquendo ait: Illuxerunt conuulsiones tuae orbi tue: commota est & contremuit terra. In mari via tua, & semita tua in aquis multis, & vestigia tua non cognoscuntur. Quæ omnia spiritualiter loquendo ad hoc, de quo tractamus, propositum intelliguntur. Illuminatio enim conuulsationum Dei, quibus orbis terræ illuminatur, est illustratio, quam diuina hæc contentio in animæ potentijs efficit, commotio autem & tremor terræ, est dolorosa purgatio, quam in illa producit. Dicere autem, viam Dei, per quam anima ad illum pergit, esse mare, vestigiaque ipsius in aquis multis, & propterea non esse cognoscenda est dicere, quod hoc iter, quo ad Deum tenditur, ad eum arcanum & sensui animæ occultum est, quemadmodum sensui corporeo occultum est maris iter, cuius semitæ & vestigia non cognoscuntur. Hac siquidem proprietate præditi sunt passus & vestigia, quibus Deus in animabus, quas ad se perducere vult, faciendo illas in vnione sapientiæ suæ insignes, graditur, vt nimirum non cognoscantur. Quam ob causam in libro Iob negotium istud inculcando, hæc dicuntur verba. *Nunquid nosse semitas nubium magnas & perfectas scientias?* Significando his verbis vias ac itinera, per quæ Deus ad insignem prouehit magnitudi-*

K k ncm

B.
Linnis
Cruce

Deua
istica
NVI
124

nem animas, illasque in sapientia sua perficit, quæ hoc loco per nubes designantur. Manifestè itaque patet contemplationem istam quæ ad Deum deducit animam, esse sapientiam arcanam.

CAPVT XXVIII.

Qua ratione hæc sapientia secreta, sit etiam scala, demonstratur.

Reliquum est, ut iam secundum videamus, qua ratione videlicet, hæc arcanam sapientia, sit etiam scala. Ad quod propositum sciendum est, multas ob causas posse nos hanc arcanam sapientiam appellare scalam. Primum, quia quemadmodum scalis conscendimus & ad diripiendos thesauros arcibus inclusos penetramus: sic etiam per hæc arcanam contemplationem, licet rei huius ignoretur modus, ad cognoscenda possidendaque cælestia bona & thesauros acquirendos conscendit anima. Quam rem aptè exprimit Regius Prophetia David quando ait: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit, in valle lachrymarum, in loco quem posuit: Et enim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem; (veluti de gradu in gradum) videbitur Deus Deorum in Sion, qui est arcis Sion thesaurus, hoc est, æterna beatitudo.*

Possumus etiam contemplationem hæc appellare scalam, quia sicuti in scala iisdem gradus ad ascendendum deseruiunt, & ad descendendum: ad eundem quoque modum hæc contemplatio arcana, iisdem ipsis communicationibus quas animæ confert; & quibus eam in Deum subleuat, etiam eam in seipsa deprimit & humiliat. Si quidem communicationes, quæ à Deo reuera promanant, hæc præditæ sunt pro-

prietate, ut simul & semel, humiliant & subleuant animam. In hoc quippe itinere descendere, ascendere est, & ascendere descendere: hic enim; *Qui se humiliaverit exaltabitur, & qui se exaltauerit humiliabitur.* Et præterquam quod ipsa humilitatis virtus celsitudo est, & sublimitas, solet Deus ad exercendam in virtute hac animam, facere illam per scalam hanc ascendere, ut descendat, & facere illam descendere, ut ascendat. Ut hac ratione impleatur id quod Sapiens ait. *Antequam coneratur, exaltatur cor: & antequam glorificetur, humiliatur.*

Ex hac quoque scalæ proprietate, optimè anima ducere poterit anima, si attentius considerare voluerit (ut nunc id quod spirituale est, & quod minime tenetur prætermittam) quot varietatibus & inæqualitatibus in hoc itinere subiecta sit, & qua ratione spiritali, qua perfruita est prosperitati, aliqua confestim tempestas & afflictio succedat, ita ut tranquillitas illa idcirco ei videatur collata, ut præpararetur roborareturque ad præsentem afflictionem sustinendam; quemadmodum etiam calamitati illi tempestatiue turbis rerum affluentia & tranquillitas succedit, ita ut videatur animæ, quod ad lætum illud festum ipsi celebrandum, in mæsta illa fuerit vigilia seu ieiunio prius collocata. Atque hic est ordinatus status contemplationis stylus & exercitium; ut nimirum donec ad quietum perueniat statum, nunquam in eodem permaneat statu, sed ascendat semper & descendat. Cuius rei ea ratio, quia cum perfectionis status qui in perfecto Dei amore sui- que ipsius contemptu consistit, abique duabus istis partibus Dei videlicet ac sui- ipsius noxia stare nequeat; debet necessario prius in utraque exerceri anima, dum etiam vnã degustandam præbent hoc-

Hæc arcanam sapientiam dicitur scala, quia per eam ad cælestes thesauros conscendit anima. Psal. 83, 6.

hocque modo in sublime eam subleuant, iam verò alterius experimentum capere faciunt, hacque ratione eam humiliant, & deprimunt; donec perfectis iam habitibus comparatis, ascensus descensusque cessent, postquam ad exoptatum peruenit terminum; iamque vnionem cum Deo, qui in huius scälæ summitate reperitur, cui etiam hæc scälæ innititur & adhæret, fuerit adepti. Hæc enim contemplationis scälæ, quæ (sicuti diximus) à Deo derivatur, per illam scälam quam dormiens conspexit Iacob expressa figurataque fuit, per quam ascendebant & descendebant Angeli à Deo ad hominem, & ab homine ad Deum, qui summitati scälæ innitebatur, Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, & Dominum inmixtum scälæ. Quæ omnia asserunt diuina literæ noctu acta fuisse, & Iacob dormiente, vt intelligamus quam arcanum, quamque ab omni humana intelligentia diuersum sit hoc iter & ad Deum ascensus. Quæ res vel inde optimè apparet, quoniam vt plurimum id quod est maioris pro anima emolumenti, (cuiusmodi est seipsam amittere & annihilare) detentius sibi esse arbitratur: id verò quod minoris est momenti, (sicuti est consolationem suam & gustum reperire in quo iacturam potius patitur, quam lucrum consequitur) sibi melius ac salubrius esse existimat.

Sed magis nunc proprie, substantialiterque de ista contemplatione secreta loquendo, affirmare possumus, præcipuam causam & proprietatem ob quam hoc loco dicitur scälæ esse, quis contemplatio, est scientia amoris, quæ est Dei notitia infusa, amorosa, & quæ illustrat simul & amore inflamat animam, donec eam gradatim ad Deum creatorem suum subleuet. Solus siquidem amor

est ille, qui animam Deo copulat. Quamobrem vt hoc liquidius constet, adnotabimus hoc loco diuina huius scälæ gradus, enumerando breuiter indicia & effectus cuiuslibet ipsorum, vt hinc conijcere valeat anima, in quoniam illorum versetur, & propterea cum sanctis, Bernardo & Thoma illos per suos effectus distinguemus; nam eos vt in se sunt pernoscere, cum hæc amoris scälæ adeo sit arcana, vt solus Deus sit ille qui eam metitur & ponderat; naturali via impossibile est.

CAPVT XIX.

Decem scälæ mystica amoris diuini gradus, secundum SS. Bernardi & Thoma doctrinam, explicari incipiunt. Quorum primi quinque proponuntur.

Dicamus ergo, gradus scälæ istius amoris, per quos gradatim ad DEVM conscendit anima esse decem.

Primus amoris gradus facit vtiliter infirmari animam. In hoc gradu constituta sponsa loquitur cum ait: *Adiuuro vos filia Ierusalem si inueneris dilectum meum, vt nuncieris ei quia amore langueo.* At infirmitas hæc non est ad mortem: sed pro gloria DEI, in ipsa quippe deficit anima peccato, vniuersisque rebus, quæ Deus non sunt, idque ipsius DEI amore, quemadmodum testatur David dicens. *Defecit spiritus meus* (hoc est, omnium rerum creatarum inuitu in salutare tuum, vt alio in loco ait: *Defecit in salutare tuum anima mea.*) Sicuti enim ægrotus vniuersorum ædulorum appetitum gustumque amittit, & pristinum colorem deperdit: ita etiam in isto amoris gradu perdit anima

K k 2 gustura

B.
Annis
Cruce

vera
istica
NVI
124

Primus amoris gradus facit vtiliter infirmari. Cant. 5. 8.

Ps. 142. 7.
Ps. 118. 37.

Ps. 67. 10.

gustum & appetitum rerum omnium, & instar amantis colorem mutat. Hæc infirmitas non euenit animæ nisi desuper immittatur illi caloris excessus, qui hoc loco est mystica febris, quemadmodum hæc Davidis verbis exprimitur. *Pluuiam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu uero perfecisti eam.* Infirmitatem istam & ab omnibus rebus defectionem seu mentis abalienationem quæ est principium & primus ad Deum eundi gradus, satis apte in superioribus explicauimus, quando de annihilatione egimus, in qua se conspicit anima hanc contemplationis purgatiuæ scalam ingredi incipiens, quando uidelicet in nulla re fulcimentum, gustum, consolationem, aut requiem repetire ualet. Quam ob causam ab isto gradu confestim incipit cætos conscendere.

Secundus gradus facit animam Deum sine intermissione inquirere. Vnde quando sponsa dicit, quod cum illum noctu in lectulo suo requisisset (in quo secundum primum amoris gradum manebat languens) nec eum reperisset, subiunxit: *Surgam & queram quem diligit anima mea, quam rem (sicut diximus) anima incessanter facit, prout Dauid consulit dicens, Querite Dominum, querite faciem eius semper: & in uniuersis rebus eam requirendo, in nulla earum quiescite, donec eum reperiat. Quemadmodum fecit sponsa, quæ interrogatis de illo custodibus, illico transiit, illosque deseruit. Maria quoque Magdalensæ neque ad sepulchri Angelos reflexionem fecit. In gradu isto adeo sollicita uiuit anima, ut in omnibus rebus inquirat amatum, quæcunque cogitat confestim de amato cogitat: quæcunque uidem loquitur, quæcunque negotia pertractat, illico de dilecto loquitur & tractat: cum uelatur,*

Cant. 3. 2.

Ps. 104. 4.

Secundus gradus facit animam Deum sine intermissione inquirere. Vnde quando sponsa dicit, quod cum illum noctu in lectulo suo requisisset (in quo secundum primum amoris gradum manebat languens) nec eum reperisset, subiunxit: *Surgam & queram quem diligit anima mea, quam rem (sicut diximus) anima incessanter facit, prout Dauid consulit dicens, Querite Dominum, querite faciem eius semper: & in uniuersis rebus eam requirendo, in nulla earum quiescite, donec eum reperiat. Quemadmodum fecit sponsa, quæ interrogatis de illo custodibus, illico transiit, illosque deseruit. Maria quoque Magdalensæ neque ad sepulchri Angelos reflexionem fecit. In gradu isto adeo sollicita uiuit anima, ut in omnibus rebus inquirat amatum, quæcunque cogitat confestim de amato cogitat: quæcunque uidem loquitur, quæcunque negotia pertractat, illico de dilecto loquitur & tractat: cum uelatur,*

cum dormit, cum uigilat, cum quidpiam operis aggreditur, uouueria ipsius cura est de dilecto, quemadmodum superiorum cum de amoris anxietatibus disputaremus, diximus. Hic quoniam iam conualefcit, uiretque resumit in hoc secundo gradu amor; itatim tertium medio aliquo nouæ purgationis noctis gradu, conscendere incipit (sicut postmodum diximus) qui in anima sequentes producit effectus.

Tertius amorosæ scalæ gradus est, qui operari facit animam, coloremque illi præberne deficiat & fatigetur. De hoc gradu loquitur Regius Propheta: *Beatus uir qui timet Dominum: in mandatis eius uolet nimis.* Vnde si timor, eo quod timoris proles, tanti desiderij productus effectum, quid oblecto faciet amor ipse. In gradu isto ueroica opera dilecti amore patrata, exigua iudicat: multa modica: prolixum quod in eius obsequio impendit tempus, ob amoris incedum, quod si exardescit, breue reparat. Quemadmodum euenit Iacobo, quem cum septem annos seruitute fecissent, super alios septem, quos iam exantlauerat, uidebantur illi pauci dies præ amoris magnitudine, seruauit ergo Iacob pro Rachel septem annis, & uidebantur illi pauci dies præ amoris magnitudine. Si ergo amor, licet esset creaturæ, tantum in Iacob præualuit; quid creatoris amor, cum in hoc tertio gradu occupauerit animam, efficere non poterit. Patitur hic anima, ob immensum quo erga Deum flagrat amorem, ingentes afflictiones & dolores, eò quod ita modica illius causa præstet, & si permillum illi esset, uel milles propter eum interire, insignem hoc illi adferret consolationem. Idcirco in omnibus quæcunque agit inuile se esse reputat, & otiosam arbitrat. Et hinc nascitur illi quidam alius admirabilis effectus.

est. *Quis* videlicet certum exploratumque illi videtur, te omnium pessimam esse, & abiectionem idque duas ob causas. Primo, quia iam amor instruit illam, quantum promeretur Deus. Secundo, quia cum in hoc statu multa propter Deum opera efficiat, illaque imperfecta, & defectuosa agnoscat: ex omnibus confusionem, & afflictionem elicit, agnoscendo vilem & abiectionem admodum esse suam illum operandi modum, respectu adeo excelsae maiestatis. In hoc tertio gradu multum abest ab anima vana gloria vel praesumptio, & aliorum condemnatio. Istos sollicitos anxiosque effectus cum alijs eiusdem rationis multis, tertius iste amoris gradus producit in anima, & propterea acquirit in illo robur & animum, ad quartum usque qui sequitur gradum conscendendum.

Quartus scalae huius amoris gradus est, in quo confertur animae quoddam ordinatum pati & sufferre, propter dilectum, idque absque lassitudine vlla. Vt enim S. Augustinus ait. Vniuersa grauiora & molesta, leuia admodum & veluti nulla efficit amor. In hoc gradu constituta loquebatur sponsa, quando in ultimo se gradu collocari peroptans sponso dicebat. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia dilectio* (hoc est amor & operatio amoris) *fortis est sicut mors, dura sicut infernus amulatio.* In hoc statu tantopere robustus est spiritus, ut carnem adeo habeat subditam, adeoque eam parui faciat, sicut arbor, foliorum suorum vnum, nullo pacto hinc anima suam quaerit consolationem aut gustum, nec in Deo, nec in alia quapiam re: neque hoc motiuo seu intuitu consolationis commodique proprii consequendi stimulata, postulat a Deo dona. Vniuersam siquidem cogitationem & studium suum ad hoc vnum collimat ut Deo aliqua in te grauitari possit, ali-

quodque ei ob immensum ipsius meritum, & accepta ab eodem beneficia obsequium, quamuis id plurimum illi esset constitutum, valeat exhibere. Dicitque in corde & spiritu suo: *Heu Deus & Domine mi, quam multi reperiuntur, qui in te suas consolationes gustusque requirunt, & ut eis dona & beneficia largiaris postulant? at illi qui tibi rem gratam graustare, aliquidque suis expensis comparatum praebere, omni particularis sui commodi intuitu postposito, percipiunt, pauci admodum sunt: non enim deest Tibi Deus meus voluntas beneficia nobis conferendi. Sed nos ipsi dum iam acceptis in tuo obsequio non vtimur deficiamus, ut te, ijs ut par est utendo, ad ea nobis incessanter largienda obstringeremus.* Sublimis admodum est iste amoris gradus, cum enim in hoc statu, adeo vero serioque amore, nec non spiritu pro eo patiendo, semper in Deum feratur anima; confert ei multoties & ut plurimum Maiestas sua, gaudia delectationesque suauiter eam in spiritu ac delitiose visitando: immensus enim amor verbi gratum: *IN SV CHRISTI*, nequit sufferre afflictiones se amantis, quin ei subueniat. Quod ipsemet per Ieremiam asseruit dicens: *Recordatus sum tui, miserans adolescentiam tuam, quando secuta es me in deserto.* Quod desertum spiritualiter loquendo, est auulsiō abstractioque quam in hoc statu habet anima ab vniuersis rebus creatis, nulli inherendo & in nulla quiescendo. Quartus iste gradus taliter inflammat animam, taliaque in ea Dei succendit desideria, ut eam quintum, qui iam sequitur, faciat conscendere gradum.

Quintus huius scalae amoris gradus facit animam impatienter appetere, & concupiscere Deum. In hoc gradu tanta est vehementia, qua amans ad complendum dilectum, seque illi vniendum fertur, ut

K k 3

omnis appetere

B.
Linnis
CruceJera
sticaNVI
124

Iero. 2. 2.

omnis minima etiam mora & dilatio prolixa, ei molesta, & grauis videatur, semperque se dilectum repetere arbitretur, quâdo verò desiderium suum frustratum animaduertit (quod ad singulos ferme passus momentaque euenit) in suo desiderio deficit & fatiscit, iuxta illud quod de isto gradu loquens Psalmista ait. *Ps. 83. 1.* *Concupiscit & deficit anima mea in atriâ Domini.* In gradu isto necesse est amantem, aut potiri dilecto, aut emori, secundum illud quod Rachel in genti liberorum desiderio flagrans, viro suo Iacobo dixit: *Gen. 30. 1.* *Damibi filios; alioquin moriar.* In hoc statu, amore nutritur anima, siquidem ad mensuram famis, est satietas: ita vt hinc ad sextum possit transire gradum, qui sequentes producit effectus.

CAPVT XX.

Alij quinque proponuntur Amoris gradus.

Sextus gradus velocissime ad Deum
currit, & defectio & lassitudine spes currit, quam hic amor qui eam roborauit, expeditè volare facit. De gradu isto loquitur Isaias dicens: Qui autem sperant in Domino, mutantur fortitudinem: assument pennas sicut aquila, current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient, ad hunc quoque gradum pertinet illud Psalmi. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus; Cernus enim ob ingentè sitim celerissime ad aquas currit. Causa porro leuitatis huius & agilitatis amoris quâ in hoc gradu consequitur anima, est quia iam charitas plurimum in ea est dilatata, & quia iam anima, est prope totaliter repurgata, quemadmodum in Psalmis dicitur: Sine iniquitate

cucurri. Et in alio Psalmis: Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum: atque ita ex isto sexto gradu, confestim ad septimum qui sequitur euolat.

Septimus scilicet huius gradus, efficitur animam cum vehementia animosam & audacem: à qua vehementia, intente amore; stimulara, nec iudicio se duci permittit, vt præstoleatur, nec consilio vitur, vt se retrahat, sed neq; verecundia, se cohibere, valet: fauor namque & beneuolentia quâ iam hoc loco prosequitur Deus animam, facit eam cum vehementia audacè. De gradu isto loquutus est Moyses quâdo dixit: *Aus dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti.* Huiusmodi homines id quod delectabiliter suauiterq; à Deo postulant, impetrant, vnde dixit David. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* In hoc quoque gradu ausa est dicere Sponsa: *Osculetur me osculo oris sui.* At illud hic oculatè perpendendum est, nequaquam licere animæ, huiusmodi audaciâ vti, nisi intertorem Regalis sceptri, ad se inclinati fauorem perlentiat: ne forte ex cæteris, quos illic vsque conscenderat gradibus, dilabatur & ruat, in quibus humilem se semper & verecundam conseruare debet. Ex hac animositate & libertate, quâ Deus in hoc septimo gradu ad faciendam animâ secum cum amoris vehementia audacem, cõmunicat, octauus sequitur gradus, qui apprehensio dilecti est, cum eoq; vnio.

Octauus amoris gradus facit inleparabiliter indissolubilerque apprehendere & constringere dilectum, quemadmodum Sponsa ait. *Inueni quem diligis anima mea, tenui eum nec dimittam.* In isto vniõnis gradu explet anima desiderium suum, quamuis hoc intercalatè, & cum inermillionibus fiat: nonnullæ quippe animæ vniõnem hanc attingunt quidem, sed con-

confestim ab ea resiliunt: nisi enim hoc ita esset, sed in gradu isto diutius persisterent, quendam gloriæ modum in hac vita adipiscerentur: quam ob causam brevissimis temporum intervallis, in hoc gradu anima commoratur. Danieli Propheta eo quod vit desideriorum esset, nomine Dei dictum est, ut in gradu isto moraretur: *Daniel, sta in gradu tuo; quia vir desideriorum es.* Ex gradu isto sequitur nomen, qui perfectorum iam est, sicuti dicturi sumus.

Nonus amoris gradus facit animam suauiter ardere, qui gradus perfectorum est, qui iam suauiter in Deo ardent. Hunc siquidem suauem delectabilemque ardorem, producit Spiritus sanctus propter unionem qua Deo sunt copulati: Propter eam dicit S. Gregorius, Apostolos, quando Spiritus sanctus in eos visibiliter descendit, interius per amorem suauiter arsisse. Bona porro & diuinitæ diuinæ, quibus in hoc gradu perfruitur anima, nullis verbis exprimi possunt: quamuis enim multi de illis exararentur libri, plura de illis dicenda superessent. De quo gradu tum propter hanc causam, tum etiam quia aliquid postmodum dicturi sumus, nihil hoc loco amplius dicemus, nisi quod ex isto decimus postremusque scalæ huius amoris gradus sequitur, qui nequaquam iam ad præsentis vitæ statum pertinet.

Decimus vltimusque scalæ istius amoris gradus, facit animam Deo totaliter assimilari, propter claram ipsius visionem, quam confestim possidet anima, quæ postquam ad nonum peruenerit gradum, corpore egre ditur. Atque in istis (qui pauci sunt) idem efficere solet amor (dum eos in hac vita repurgatissimos relinquit) quod in alia efficit purgatorius ignis. Vnde S. Matthæus ait: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Et quemadmodum dixi-

mus visio ista causa est, totalis animæ cum Deo similitudinis, sic enim asseruit S. Ioannes: *Scimus quoniam cum apparuerit similis ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Vnde quidquid ipsa est, simile Deo erit: vnde vocabitur, & erit Deus per participationem.

Hæc itaque est *secretæ scalæ* de qua hic loquitur anima, quanquã in superioribus istis gradibus minime iam secreta occulta; ut ipsi animæ, plurimum siquidem illi se manifestat amor, per immensos, quos in ea producit effectus. Sed in isto vltimo claræ visionis gradu, qui postremus est scalæ cui innititur deus (quemadmodum diximus) iam nihil animæ occultum obuelatumque est propter omnimodam assimilationem. Vnde Saluator noster ait: *Et in illo die non me rogabitis quidquam.* Verum donec iste illucescat dies, quantumuis sublimiter incedat anima, aliquid illi occultum remanet, tantum videlicet, quantum illi ad omnimodam cum diuina essentia assimilatione deest. Hæc itaque ratione per Theologiam istam mysticam arcanumque amorem, ab omnibus rebus & à se ipsa egreditur anima, & ad Deum conscendit. Amor siquidem igni similis est, qui semper in superiora fertur, suæ spheræ centro sese immergere exoptans.

CAPVT XXI.

Diuisio hæc Personata: exponitur, nec non colores huius animæ, in nocte ista transmutationis, enumerantur.

Reliquum nunc est, postquã exposuimus causas cur contemplationem istam *secretam scalam* appellauerit anima, ut nunc tertiam versus dictionem; videlicet *Personata* explicemus, & quare dicat

B.
Lunis
Crucce

vera
istica

NVI
120

Quid sit
personam
induere
seu trans-
mutari

dicat anima se per istam *Secretam Scalam*,
exiisse *Personatam*. Pro manifestiori totius
rei huius intelligentia, scire oportet, per-
sonam induere, seu transformari, nihil esse aliud, quam vestem formamque propriam sub alieno schemate, veste, seu figura simulare, & abscondere, idque propterea, vel ut sub formâ illâ seu veste voluntatem cordisque sui desiderium prodat, ad fauorem amoremque personæ dilectæ hoc modo lucrificandum, vel certe ut se suis occultet æmulis, hæcque ratione opus quod intrédit commodius perficiat. Tunc verò illam vestium formam coloremque assumit: qui magis cordis sui affectum representet & significet, & per quem commodius aduersarijs suis celati abscondiq; possit. Anima itaque in hoc statu amore sponsi sui Christi succensa amorem ipsius & benevolentiam adipisci peroptans, illo schemate illaque vestium formâ egreditur personata, quæ magis ad amicum spiritus sui affectus præferat, ac representet, & cuius præsidio magis ab aduersarijs inimicisque suis, qui sunt dæmon, mundus & caro, tuta incedat. Quamobrem vestis qua vitur, tribus præcipuis coloribus albo videlicet Viridi, & Rubeo constat, per quos colores, tres Theologicæ virtutes, Fides nimitum, Spes & Charitas significantur, quibus virtutibus non tantum conciliabit sibi gratiam amoremque sui dilecti, verum etiam tuta admodum ac secunda à tribus suis inimicis incedet. Fides siquid est quædam interior vestis, adeo excellenti candoris, ut omnis intellectus disgreget visum, quare dum anima fide induta incedit, non videt illam Dæmon, nec aggredi valet: per fidem enim non mediocriter contra Dæmonem qui fortissimus sagacissimusque inimicus est, protecta & defensa, viuit. Propterea quippe S. Petrus, nullum melius fide refugium, ad insidias

Fides est
vestis can-
dida &
quare?

1. Pet. 5. 9.

ipsius inuadendas reperit, quando dixit. *Cui resiste fortes in Fide*. Iam verò ad conciliandum amorem dilecti & vnionem ipsius consequendam, nulla aptiori indit potest veste, seu indutio, quodque reliquorum virtutum principium sit & fundamentum, isto fidei candore. *Sine fide enim* (ut Apostolus ait) *impossibile est placere Deo*: cum illâ autem si fuerit viua grata est Deo & accepta: cum ipse per quendam Prophetam dicat: *Et sponso te mihi in fide*, quod perinde est, ac si dixisset, si cupis anima vniri mihi ac desponsari, fide interiorius vestitam te venire oportet.

Hunc fidei candorem in egressione noctis istius obscuræ gerit anima, quando nimirum (sicut superius diximus) in tenebris angustisque interioribus iter faciendo, nullo sibi intellectu suo, lucis leuamine præbente, non de supernis deriuato (siquidem cælum sibi videbatur oclulum Deusque absconditus) nec ex inferioribus perito (siquidem illi qui eam instruebant nequaquam ei satisfaciebant) constanter & perseveranter sustinuit & labores illas sine defectione, integramque dilectio fidem conseruando, perpessa est, siquidem dilectus in afflictionibus & tribulationibus sponsæ fidem experitur, ita ut post illa postmodum illud Dauidis veteraciter dicere. *Propter verba labiorum tuorum ego inuestigavi vias duras.*

Candida huic fidei vesti, confestim hic secundum colorem, vestem videlicet viridem, superinduit anima, per quem spei virtus significatur, cuius interuentu à secundo inimico, qui est mundus, defenditur, & firmiter. Hæc enim viua in Deum spei viriditas, talem animæ viuacitatem animositateque, necnon ad res sempiternæ vitæ elevationem, confert, ut illorum quæ ibi sperat comparatione, uerius mundus (sicuti reuera est) aridus

illi flaccidus, vitâ destitutus, nulliusq; va-
loris videatur. Hic se ab vniuersis istis
mundi indumentis schematibusque ex-
poliât & denudat, nulli rei cor suum ap-
plicando, nihilq; illorum quæ in ipso sunt
vel futura creduntur, sperando, sed æter-
næ vitæ spe, duntaxat, vestita viuendo.
Quamobrem cum ita habeat cor à mun-
do elenatum, non solum potest illam at-
tingere ac detinere, sed ne visu quidem
assequi. Atque ita hoc viridi vestitu &
schemate induta anima, tutissima à se-
cundo inimico qui mundus est incedit:
Spem enim appellat S. Paulus *galeam sa-
luti*; quæ est quoddam armorum ge-
nus vniuersum caput muniens, illudque
taliter operiens, vt nihil in eo rete&um
præter foramina quædam, per quæ lucem
aspicere possit, remaneat. Et hoc spei
proprium est, vt vniuersos sensus capitis ani-
mæ, taliter contegat, vt nulli mun-
danæ rei immergi possint, nec aliquis
pateat aditus, per quem aliquo mundi ia-
culo valeant sauciari, sed foramina duntaxat
quædam illi relinquit per quæ oculi ad
superiora eleuari possint, nihilque præ-
terea aliud aspicere: & hoc ordinarium
spei manus est, facere videlicet ani-
mam ad solum Deum intinendum oculos
eleuari, quemadmodum ait David. *Ocu-
li mei semper ad Dominum*. Nullam aliunde
sperando lucem, sed solummodo (sic-
utidem David in alio Psalmo dicit) il-
lud cantando: *Sicut oculi ancilla in ma-
nibus Domine sue: ita oculi nostri ad Do-
minum Deum nostram* (dum in eum spera-
mus) *donec miseretur nostri*.

Vididistis hanc vestis, cum semper Deum
respiciat, nec quidpiâ aliud intueatur, aut
vlla alia re præter illum oblectetur, tanto
per dilecto grata est & accepta, vt cum
veritate dici possit, sicut ab eo obtri-
nere animam, quantum ab eo sperat,

propterea enim in Cantico ei dicit. *Vil-
nerasti cor meum in vno oculorum tuorum*. Abs-
que huiusmodi viridi spei in Deum veste,
non expediebat egredi animam ad hanc
amoris prætensionem & acquisitionem,
nihil quippe impetrasset; id enim quod
Deum mouet superatque spes constans
est, & perseverans. Hac spei veste trans-
formata, per secretam istam obscuram-
que noctem incedit anima: quoniam ad-
eò est ab omni possessione ac innixione
aliena & vacua, vt ad nullam aliam rem
oculos & cogitatus suos dirigat præter-
quam ad Deum, ponendo in puluere os-
suum *si forte sit spes*, quemadmodum supe-
rius ex Hieremia diximus.

Candido viridique colori veluti coro-
nidem ac huius transformationis & vesti-
tus consummationem, superimponit hic
anima tertium colorem, præstantissimam
videlicet pulcherrimamque tubei coloris
togam, per quam tertia virtus, quæ chari-
tas est designatur, quæ non solum duos
alios colores venustat & condecorat, sed
etiam ad tantam perfectionem subleuat
animam, eamque adeo formosam & gra-
tiosam prope Deum constituit, vt au-
deat ipsa dicere. *Nigra sum, sed formosa*
filia Hierusalem, ideo dilexit me Rex &
introduxit in lectulum suum. Hac chari-
tatis veste, quæ est vestis amoris, non
solum protegitur ac occultatur anima
tertio inimico, id est, carni (ubi enim
verus DEI amor viget non patet amo-
ri sui ipsius rerumque tuarum aditus) sed
etiam virtus ista cæteras virtutes reddit
validas, vigorem illis roburque ad tu-
endam animam, necnon pulchritudi-
nem ac venustatem ad placendum dile-
cto præbet. Quandoquidem absque
charitate nulla virtus Deo accepta est.
Hæc enim est purpura, vt in Canti-
cis legitur, in qua requiescit DEVS. *Cant. 3. 10*

*Spes con-
stans & per-
seuerans
vincit
Deum,*

*Colore ru-
beo chari-
tas desi-
gnatur.*

Cant. 1. 4

Cant. 3. 10

3.
Cantus
Crucis

vera
stica

120

Reclinatorium aureum, ascensum purpureum, media charitate constratum. Hoc rubeo vestitu induta est anima, quando (sicuti superius in primo Cantu explicatum est) à se & ab vniuersis creatis rebus anxietatibus amoris inflammata, in nocte obscura per secretam istam contemplationis scalam ad perfectam amoris DEI dilectæ salutis suæ, vniionem egreditur.

Hæc itaq; est transformatio, qua anima in fidei nocte per istam scalam secretam se indutam asserit: & isti sunt tres colores personæ schematis istius qui sunt aptissima quædam dispositio ad vniendam Deo animam secundum tres ipsius potentias; memoriam videlicet, intellectum & voluntatem. Fides siquidem

Fides euacuat intellectum.

Spes euacuat memoriã.
Rom. 8. 25

Charitas euacuat voluntatem.

euacuat & obscurat intellectum ab omnibus intelligentiis suis naturalibus, per quod eum disponit ad copulandum illum sapientiæ diuinæ. Spes verò euacuat & ab omni creaturæ possessione separatur memoriã: nam spes eorum est quæ non possidentur. Sicut ait S. Paulus. *Spes autem quæ videtur non est spes:* atq; ita ab omni eo quod in hac vita possidere potest diuellit memoriã, ac in eo quod possidere sperat, eam constituit. Et idcirco spes Dei solius, pure disponit memoriã, secundum vacuitatis mensuram, quam in ea producit, ad ipsam cum eo vniendam. Eodem prorsus modo charitas affectus appetitusq; voluntatis ab omni eo quod Deus non est euacuat, & in eo solo ipsos collocat: atque ita virtus hæc disponit potentiam istam & illam per amorem DEO coniungit. Vnde quoniam virtutum istarum munus & proprietates est diuellere & separare animam ab omni eo quod Deo minus est, consequenter etiam ad illas spectat, ipsam illi vnire. Atque ita nisi serio trium istarum virtutum sche-

mate induta incedat anima, impossibile est eam ad perfectionem amoris diuini peruenire: quapropter ad obtinendum id quod optabat, hanc nimirum amorosam delectabilemque cum eo cum suo dilecto vniionem, necessarium admodum & conueniens schema & transformationem absumpsit. Magna quoque felicitas forsque fuit huiusmodi elegisse vestes, ac in ijs, vsque ad tantopere exoptatis nis assecutionem, ac est vniõ amoris, perseuerasse, & propterea confestim sequentem verum canit.

CAPVT XXII.

Tertius Versus Cantus secundi explicatur.

O sortem fortunatam.

Liquido iam patet fortunatam anime sortem fuisse tam arduum opus, ac est istud, ad exoptatum exitum perduxisse, per quod à dæmone, mundo, propitiæque sensualitate libera euasit, pretiosamque & ab omnibus, expetitam spiritus libertatem obtinuit, & ab infimis ad sublimia conscendit ac tandem ex terrena facta est cælestis, ex humana diuina, in cælis iam, eorum instar, qui in perfectionis statu versantur (vt iam dicemus) conuersando. Quamquam compendiosius iam nobis hæc de re agendum sit, quandoquidem id quod maioris erat momenti, & propter quod ego maxime hunc absumpsi laborem mediocriter demonstratum est, explicare enim volui, ac propalare noctem istam animabus multis, quæ cum in illa versarentur, per illamque transirent, nullam tamen ipsius noticiam (quemadmodum in proœmio dictum est) habere.

habebant; præterea explicatum est à me (quaquam longe minus eo quod in rei veritate est) quam ingentia sint bona quæ nox hæc secum adducit animæ, quantaque illorum felicitas sit, qui per eam transeunt: ut si quando contingat eos tantorum laborum horrore difficultateque cōsternari, certa tantorum adeoque excellentium Dei bonorum spe, quæ per eam consequuntur, animum viresque resuscitant. Fortunata præterea fuit animæ fors, exitus iste, ob eam quæ sequenti versu confestim subiungit.

CAPVT XXIII.

Quartum exponitur Versus. Admirabile etiam describitur latibulum seu recessus, in quo in nocte ipsa collocatur anima, & qua ratione quamuis Dæmoni ad alios sublimissimos recessus latibulaque pateat aditus, nequaquam tamen ad istud.

In obscuro & bene celata.

Elata, idem est ac in abscondito vel occulte: atque ita, id quod hoc loco dicit anima, se in obscuro & bene celatam fuisse egressam, nihil aliud est, quam plenius & manifestius maximam quam primo Cantus huius exposuit versu, securitatem, quam mediâ istâ contemplatione obscurâ in via vnionis amoris Dei, ad eam pertinet, explicare.

Cum itaque dicit anima, *In obscuro & bene celata*, perinde est ac si dixisset, quod quoniam præfate modo in obscuro peragebat iter, se dæmoni eiusque technis & insidijs retam & absconditam petrexisse. Causa porò ob quam anima in contemplationis huius obscuritate ab insidijs dæmonis libera occultaque fuerit est, quia

cōtemplatio infusa qua hic potitur passiuo & arcano modo illi infunditur, absque interiorum videlicet exteriorumque sensuum & appetituum sensitiuæ partis operatione & interuentu. Atque hinc prouenit, ut non ab impedimentis duntaxat, quæ ob naturam & debilitatem suam potentia istâ adferre possunt, abscondita liberaque euadat anima: sed etiam ab ipso dæmone, qui nulla ratione aliquid eorum quæ in anima sunt aut geruntur attingere inuestigare que potest, nisi medijs potentijs istis partis sensitiuæ. Vnde quo communicatio magis fuerit spiritalis, interna & à sensibus remota, eò minus eam dæmon agnoscere & explorare valet. Quæ obrem maximi est momenti ad animæ ipsius securitatem ut interior cum Deo conuersatio taliter fiat, ut ipsimet partis inferioris sensus obscuri ab ea remaneant, vacui, & ieiuni, neque illam assequantur. Primo ad præbendum locum ut communicatio spiritalis copiosior sit, non impediende sensitiuæ partis debilitate, spiritus libertatem. Secundo, quia securius agitur, dæmone nequaquam ad eò interna penetrâte. Et ad hoc propositum spiritaliter loquendo, verba illa Saluatoris intelligere possumus. *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua*: quod est, ac si dixisset, id quod in parte dextera agitur, quæ est superior & spiritalis animæ, minime id sinistra sciat, hoc est, taliter id fiat ut inferior animæ tux portio, quæ est pars sensitiua, nequaquam illud assequatur: sed sic hoc secretum, inter spiritum duntaxat & DEVM. Quoniam verum sit non raro euenire, quod cum communicationes istæ spirituales intimæ & admodum arcanae reperiuntur in anima, licet cuiusmodi sint, aut qualiter fiant, dæmon nequeat explorare, ob ingentem

Ll 2 tamen

Nulla modo potest dæmon aliquid eorum, quæ in anima sunt aut geruntur cognoscere nisi medijs potentijs sensitiuæ partis.

Matt. 6. 3.

3.
Cris
Crucevera
sticaVII
120

*Quæ sit
causa cur
dæmō san-
ctos ora-
tioni va-
cantes, iā
doloribus
corporis iā
terroribus
Ecce. infes-
tet.*

tamen quietem ac silentium quod nonnullæ illarum in sensibus potentisque sensitivæ partis producunt, animadvertere potest illas fieri, animamque aliquo insigni bono potiri. Tunc autem cum videat, non posse se illas in fundo centroque animæ præpedire, facit quantum prævalet, ut partem sensitivam, quæ est illa quam ipse inuadere potest, inquietet & perturbet, iam doloribus, iam horribus terroribusque, ut hac ratione & hoc medio partem superiorem & spirituales animæ inquietet, bonumque illud quo potitur & fruitur præpediat. Verum multoties quando huiusmodi contemplationis communicatio purè spirituum irradiat & transuerberat, vimque suam in eo exercet: nulla dæmonem iuvat astutia industriaque ad illum inquietandum, quin potius recipit tunc anima novum emolumentum & amorem, tutioremque pacem, statim enim ac turbatitiam inimici præsentiam perlentit (res profecto admiratione digna) ipsa quam id ratione fiat, ignorante, intimiora interioris fundi petit ac ingreditur, optimè animadvertendo sentiendoque quod se in quodam collocat refugio, in quo se remotiorè esse & magis inimico absconditam conspicit, hocque modo augeatur illi pax & gaudium, quo dæmon cupiebat illam privare. Tunc autem omnis illa formido exterius illam impetit, hoc ipsa clarissime percipiente, nec mediocriter gaudente, quod se adeo tutam, tranquilla illa pace sponsique suavitate in abscondito frui conspiciat: quam nec mundus neque Dæmon dare possunt, nec auferre. Experiturque ibi anima veritatem dicti illius, quod

Cap. 3. 7. Sponsa ad hoc propositum in Canticis ait: *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt propter timores nocturnos. Ro-*

bur autem istud & tranquillitatem sentit, quamvis multoties carnem & ossa exterius torqueri percipiat.

Alijs vicibus quando spiritualis communicatio in sensum redundat, facilius Dæmon spiritum turbare eumque sensu mediantem horribus istis inquietare potest. Quo tempore maximum tormentum & afflictionem causat spiritui, & aliquando plus quam dici possit: cum enim negotium sit inter spiritum & spiritum, intolerabilis est horrorem quem malus bono incutit, animæ inquam, quando ipsius turbatio eam attingit. Quam rem etiam explicat in Canticis sponsa (cum sibi hoc modo evenisse ait, quando ad interiorum recollectionem ut bonis istis frueretur descendere vellet) his verbis. *Descendi in hortum nucum ut viderem palma consallium, & inspicere si florisset vinea: nescius, anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab, qui est Dæmon.*

Nonnunquam hæc Dæmonis contraditio evenit, quando Deus dona confert animæ boni Angeli ministerio: hæc enim interdum cognoscit Dæmon, eò quod ut plurimum permittit Deus ut ea aduersarius agnoscat. Primò ut illa quantum poterit impugnet, secundum iustitiæ proportionem, atque ira nequeat conqueri iusque suum violatum asserere dicendo, non dari sibi locum ad impugnandam animam, quemadmodum eum cum lobo fecisse legimus. vnde expedit Deum præbere campum & locum ut quædã æqualitas paritasque inter duos bellatores, Angelum videlicet bonum & malum, quantum ad animam spectat, intercedat ut victoria plura fiat: victrixque & in tentatione fidelis anima, copiosius coronetur. Quo loco animadvertere oportet, hæc esse

esse quam nuper assignauimus causam, ob quam Deus interdum demoni potestatem facit inquierandi tentandique animam in illo gratiarum & fauorum ordine, per quem Deus eam ducit, ut verbi gratia, quando boni Angeli interuentu visionibus veris perfruitur, permittit etiam Deus Angelo malo, ut eiusdem generis possit illas representare falsas, ita ut propter ipsarum apparentiam probabilitatemque quandam, nisi cauta & sagax sit anima, facile decipi possit, quemadmodum multæ hoc modo fuerunt seductæ. Cuius rei figuram habemus in Exodo, ubi legimus vniuersa signa quæ Moyses faciebat à Magis quoque Pharaonis apparenter fuisse patrata. Si enim ipse educebat ranas, etiam ipsi eas educebant: si ille aquam vertebat in sanguinem, ipsi quoque eam vertebant. Nec istud duntaxat corporaliu visionum genus imitatur dæmon, sed etiam communicationes spirituales quæ per Angelum fiunt, si illas cognitione assequi potest, nam quemadmodum Iob de eo dixit. Omne sublime videt. Imitatur ergo ut dixi, & sese communicationibus istis spiritualibus sicut potest intermiscet. Quamquam spirituales istas, cum forma figuraque careant (de ratione siquidem spiritus est illa carere) nequit ipse imitari, & aliarum instar quæ sub aliqua specie vel figura representantur, efformare. Atque ita ut communicationem hæc secundum modum quo anima visitatur impugnet, representat eam horribilibus ipsius spiritus, sicut potest cum aliqua spirituali turbatione & formidine, valde interdum animæ molesta, idque eo ipso momento quo Angelus bonus communicat animæ spirituales contemplationem. Tunc verò potest interdum anima cito sese expedire, antequam præfatus maligni spiritus horror illum possit inua-

dere, & ei imprimi seipsam interius recolligendo, spirituali illâ gratiâ quam ei tunc Angelus bonus confert, ad hoc faciendum adiuta.

Aliquando permittit Deus, ut horror iste & turbatio diutius durent, quæ res maioris est illi afflictionis, omni vitæ huius tormento, remanetque postmodum horroris huius memoria, quæ ad non mediocriter affligendum satis est: vniuersa hæc quæ diximus fiunt in anima nihil ipsa ex parte sua, quantum ad representationes istas, & sentimenta spectat vel admittenda, vel respuenda præstare valente. At sciendum est hoc loco quod quando permittit Deus dæmoni affligere animam spirituali isto horrore, ad eum hoc finem facere, ut illam spirituali ista vigilia, vel ieiunio ad aliquod solenne festum, spiritualemque, quem illi conferre vult fauorem repurget, & disponat, nunquam enim ipse mortificat, nisi ut viuificet, neque humiliat, nisi ut subleuet. Quod paulò post euenire solet: anima enim secundum tenebrosam purgationis quam passa est mensuram, dulci fruitur contemplatione spirituali, ad eò interdum sublimi, ut eam verbis assequi impossibile sit.

Quæ hucusque dicta sunt, de illis fauoribus intelligi debent, quos Deus animæ confert boni Angeli ministerio, qua in re (sicut dictum est) non est ipsa omnino secura, nec ad eò in obscuro, beneque celata incedit, ut aliquid illius non agnoscat & exploret inimicus, sed quando per semetipsum visitat eam Deus, tunc optime dictus versus verificatur: quandoquidem omnimodè in obscuro, & bene inimico celata, spirituales gratias à Deo percipit. Rei huius causa est, quia cum Maiestas sua supremus sit Dominus, substantialiter manet in anima, quo nec Angelus, nec codæmon, ad intelligendum quid in ea

3.
annis
crucevera
sticaNVT
120

agatur, attingere valet, sed neque intimas
 arcanasque communicationes, quæ inter
 ipsam & Deum sunt agnoscere: commu-
 nicationes enim istæ, in quâ ipsas per
 seipsum facit Dominus, omnino diuinæ
 sunt, & sublimissimæ, & veluti quidâ sub-
 stantiales vnionis diuinæ inter Deum &
 animam attractus: in quorum vno (cui iste
 sit supremus orationis gradus) maius re-
 cipit bonum anima, quam in omnibus a-
 lijs. Isti enim sunt tactus quos ipsa in Can-
 tibus posebat dicens: *Osculetur me osculo o-*
ris sui. Cum enim res hæc sit, quæ adeo
 coniunctè cum Deo peragitur, quo ani-
 ma cum tot anxietatibus peruenire con-
 cupiscit, plus optat, plurisque facit vni-
 cum diuinitatis huius attractum, omni-
 bus alijs donis quæ Deus ei confert.
 Quam ob causam postquam plurima ipsi
 dona in canticis contulisset: quæ ipsa can-
 tu ibi celebrauerat, minime se satisfac-
 tam sentiens, diuinos tactus istos postu-
 lando ait: *Quis mihi, det te fratrem meum*
sugentem vbera matris meæ ut inueniam te fo-
ris, ut deosculer te (ore videlicet animæ
meæ) & iam nemo me despiciat, neque me
 aggredi, impetereque præsumat, signifi-
 cando verbis istis, optare se communica-
 tionem, quam Deus se solo facit foris ex-
 clusis, repudiatisque creaturis vniuersis:
 hoc enim innunt verba illa; ut inueniam
 te sola & foris, sugentem vbera. Quod
 tunc fit, quando iam anima cum spiritus
 libertate, suauitate, & intima bonorum
 istorum pace fruatur, non impediente il-
 lam amplius sensitua parte, neque dæ-
 mone illius interuentu, contradicen-
 te. Tunc etenim non auderet aggredi
 eam, & inquietare dæmon, eò quod hæc
 non assequeretur, neque ad intelligendos
 diuinos istos, in animæ substantia, cum a-
 morosa Dei substantia, tactus posset per-
 uenire. Immensum hoc bonum nemo cõ-

sequitur, nisi per intimam purgationem,
 denudationem, ac spirituale ab omnibus
 creatis rebus latibulum. Et hoc est in Ob-
 scuro, in quo latibulo stabilitur & confir-
 matur anima, in vnione per amorem cum
 Deo. Et propterea rem hanc decantat
 ipsa, præfato versu dicens:

In obscuro & bene celata.

Quando contingit dictas spirituales
 gratias fieri animæ secretè, hoc est, solum-
 modo in spiritu, in nonnullis illarum so-
 let anima (qua ratione id fiat ignorans)
 se ipsam secundum partem superiorem
 ad eò ab inferiori portione elongatam
 conspiciere, vt cognoscat in se duas partes
 inter se tantopere distinctas, vt videatur
 illi nihil vnâ habere cum alia cõmune, vi-
 deturque illi rem otâ admodum & separata
 esse vnâ ab altera. Et reuera quodammodo
 ita est; secundum operationem enim, quæ
 tunc operatur anima, quæ tota spiritualis
 est, nullam cum parte sensitua communi-
 cationem habet. Isto modo tota anima
 spiritualis efficitur, & in isto vnitiuæ con-
 templationis latibulo, passiones, appeti-
 tusque spirituales, in sublimi gradu exting-
 uuntur. Vnde de superiori animæ por-
 tione loquendo, vltimum confestim sub-
 iungit Versum.

CAPVT XXIV.

Cantus secundus explanatio absoluitur.

*Cum iam domus mea esset
tranquillata.*

Quod idem est ac dicere: cum iam su-
 perior animæ meæ portio, sicuti &
 inferior, esset secundum appetitus poten-
 tiasque suas tranquillata & sedata, ad-
 vnionem diuinam amoris diuini egressa
 sum,

Cum

Cant. 1. 1.

Supremus orationis gradus est vnionis diuinæ inter Deum & animam per tactus.

Cant. 8. 1.

Mentis hic expositio...

Vniuersa...

Cum enim duplici modo illo noctis obfcuræ, confictu medio (sicuti dictum est, impugnetur, & repurgetur anima secundum partem videlicet sensitivam, & secundum partem spiritualem, cum ipsa simul sensibus, potentijs, passionibusque; ita etiam dupliciter secundum duas istas partes, sensitivam & spiritualem, cum omnibus earum potentijs & appetitibus, pacem & tranquillitatem consequitur. Idcirco quippe (sicuti etiam dictum est) bis repetitur versus istum, & in Cantu præsentis, & in præterito, propter duas istas animæ portiones spirituales nempe & sensitivam: quæ ut ad unionem divinam amoris pervenire possint, necessarium est ut refocentur prius, ordinentur, & quantum ad sensitiva & spiritualia attinet quietentur, ad normam status innocentia, quæ in Adamo reperiebatur, quamvis non vndequaque à tentationibus inferioris partis sit immutata. Vnde versus iste qui in primo Cantu de partis inferioris, ac sensitivæ tranquillitate accipiebatur, in hoc secundo de superioris & spiritualis peculiariter intelligitur, ideoque bis eundem repetit.

Tranquillitatem hanc, & domus istius spiritualis quietem, perfecte & habitualiter, (quantum præsentis vitæ status patitur) medijs istis quasi substantialibus unionis divinæ, de quibus immediate egimus tractibus, consequitur anima, quos bene celata & à dæmonis, sensuumque ac passionum perturbatione abscondita, à divinitate suscipit, ubi anima pura, tranquilla, & robusta, constansque, & stabilis effecta est, ad plene perfecteque dictam unionem (quæ est divina inter animam & filium Dei desponsatio) recipendam. Confestim enim ac duæ istæ animæ mansiones fuerint perfecte cum omnibus domesticis suis, potentijs videlicet & appe-

titibus tranquillatæ & roboratæ, confortis iam illis ac in silêtio omnium supernarum infernarumque rerum constitutis, immediatè divina hæc sapientia, nouo possessionis amoris nodo iungitur animæ, & impletur illud quod ipsa ait: *Cum enim quietam silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet: Omnipotens sermo tuus de cælo à Regalibus sedibus venit.* Idipsum significavit sponsa in Canticis dicens: quod postquam pertransisset illos, qui eam noctu spoliarunt vestibus, & vulneribus affecerunt, inuenit quem diligebat anima eius. *Paululum cum pertransissem eos, inueni quem diligit anima mea.* Ad unionem hanc perveniri nequaquam potest absque insigni puritate: puritas verò ista absque magna omnium rerum creaturarum denudatione, & absque mortificatione viva acquiri nequit; quæ res per vestium sponsæ expoliatione, vulneraque nocturna; in inquisitione & desiderio sponsi instricta, significatur: neque enim noua desponsationis veste, quam ambiebat indui poterat, absque veteris expoliatione. Quamobrem ille qui in dictam iam noctem ad quærendum dilectum ingredi renuerit, nolueritque propria voluntate sua spoliari & mortificari, sed duxerit in lectulo suo & proprijs commoditatibus (quemadmodum faciebat sponsa) illum requirit, nunquam illum reperiet, quemadmodum ista anima de se ipsa testatur, quod illum in obscuro, & cum anxietatibus amoris egrediendo inuenierit.

CAPVT XXV.

In quo Cantus tertius breviter exponitur.

CAN-

3.
mris
ruce

vera
stica

NVI
124

Sap. 18.
n. 14.

Cant. 5.
n. 4.

Mirabilis
est
operum
eius
et
incomprehensibilis
scientia
eius
et
inestimabilis
virtus
eius

Vnde
dicitur
in
scripturis
et
dicitur
in
scripturis
et
dicitur
in
scripturis

CANCION III.

*En la noche dichosa,
En secreto que nayde me veja,
Ni yo mirava cosa,
Sin otra luz y nigua,
Sino la que en el coraçon ardia.*

SENSVS.

*illa nocte foelici
In illo secreto in quo nullus me videbat
Nec aliquam ego rem intuebar
Absque alia luce & duce
Præter eam qua in corde ardebat.*

Temporalis noctis metaphoram, similitudinemque in istâ suâ spiritali nocte prosequendo anima, cantat adhuc, laudibusque concelebrat optimas quæ in ea reperiuntur proprietates, & quod ipsius interuentu, cito & secure exoptatum suum finem sit consecuta. Quarum proprietatum tres in hoc Cantu proponit.

Prima (inquit) est, quod in ista foelici contemplationis nocte, tam solitatio, arcanoque contemplationis modo & tanto perè à sensu remoto, & alieno deducit Deus animam; ut nulla res ad sensum pertinens, aut creaturæ alicuius tactus, taliter eam exhilarare possit, ut eam in via unio-

nis amoris valeat interrumpere & detinere.

Secunda, quam adfert proprietas ex spiritalibus noctis huius tenebris originem sumit, in qua nocte uniuersæ superioris partis animæ potentia in obscuro versantur: unde nihil intuentæ anima, sed neque intueri valente, in nulla se re extra Deum detinet, ut ad illud pergratè quod à formarum, figurarumque, nec non naturalium apprehensionum, (quæ impedit, ac retardare solent animam, ne semper cum Deo uniat) obstaculis, libera & immunis incedat.

Tertia tandem proprietas est, quod quanquam nulli particulari interiori intellectu luci, neque alicui externo ductori, ad aliquam ab eo in hoc seblimitudine satisfactionem, consolationemque percipiendam innitatur (cum illam omnibus istis admainiculis, hæc obscuræ tenebræ priuauerint) fides tamen, & amor cor in amatum stimulant, quo tempore isto ardet, est ille qui tunc mouet ac dirigit animam, & facit eam ad Deum suum solitudinis viâ, quamuis ipsa qualiter hoc & quomodo fiat ignoret; & uolare,

NOCTIS OBSCURÆ FINIS.

FLAM-